

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 88 (8967) CÜMƏ AXŞAMI, 28 aprel 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqların başlanılması üzrə Azərbaycan nümayəndə heyəti hazırdır

→ 2

Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında dostluq münasibətləri regional sabitlik və əməkdaşlıq işində mühüm amildir

→ 2

İlham Əliyev
Ermənistanı yeni reallıqlara uyğunlaşmağa məcbur edir

Hərbi qələbədən diplomatiya zəfərinə

→ 6

Xatirələrdə yaşayan Zərifə xanım

→ 4-5

Azərbaycan Cənubi Qafqazda Latviyanın əsas strateji tərəfdaşdır

Sahibə Qafarova Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında münasibətlərin perspektivləri, ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığı barədə fikirlərini bölüşüb, Latviyanın Avropa İttifaqının üzvü kimi fəaliyyətini qeyd edib.

→ 3

İlham Əliyevin AŞ PA-dakı mükəmməl Azərbaycan mübarizəsi

Bu ənənə indi də layiqincə davam etdirilir

İlham Əliyevin Azərbaycanın daimi nümayəndə heyətinin rəhbəri kimi AŞ PA-da əsasını qoyduğu uğurlu diplomatiya bu gün də qətiyyətlə davam edir.

İlham Əliyevin həmin dövrdə AŞ PA-dakı fəaliyyəti xalqa layiqli və cəsarətli xidmətin nümunəsidir. Yaxşı xatırlayırıq ki, onun bu təşkilatdakı

məqsədyönlü, qətiyyətli və cəsarətli çıxışları Azərbaycanın Avropa məkanında nüfuzunun daha da artmasına güclü təsir göstərmişdir. Məhz İlham Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti sayəsində ermənilər Avropa Şurasında ifşa olunmuş, Azərbaycanın ayrılmaz parçası olan Qarabağ haqqında, qondarma "Dağlıq Qarabağ problemi" barədə

Qərb dünyasında obyektiv rəy formalaşmışdır. Avropa Şurasında Ermənistanın təcavüzkar, işğalçı dövlət kimi tanınmasında, erməni terrorçuluğunun beynəlxalq terrorizmin tərkib hissəsi olmasının sübuta yetirilməsinin Avropa və dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında İlham Əliyevin böyük xidmətləri var.

→ 6

"Azərbaycan" qəzeti, 22 sentyabr 1918-ci il, 3-cü nömrə

Bakının alınması haqqında

Gəncə ermənilərinin nümayəndə heyəti Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin başçısı Xan Xoyskini ziyarət etmiş və Bakının alınması münasibəti ilə təbriklərini çatdırmışdır.

Cənab Xan Xoyski, Azərbaycan ermənilərinin nümayəndələrinə təşəkkür etmiş və bildirmişdir ki, hal-hazırda Azərbaycan ermənilərinin Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin tərkibində təmsil edilməməsinin yeganə səbəbi, Bakının müdafiəçiləri arasında ermənilərin də yer alması və bu şərtlə altında böylə bir təmsilin olmamasıdır.

Dinc əhalinin "qeydinə qalanlar"

Məşəviq-dəşnak birliklərinin tutduqları kəndlərdə bütün ərzaq məhsulları sakinlərin öhdəsinə alınmış, onların evləri və əmlakları qarət edilmiş, kəndlərdə qalan əhali isə öldürülmüşdür. Şəhər ətrafında yaşayan müsəlmanlar da eyni vəhşiliklərə məruz qalmışdır.

Gəncə, 22 sentyabr 1918

İmperialist dövlətlərin Bakı kimi ləzzətli bir tikəyə göz dikmələrinin qarşısını ala bilmək və Bakı üzərində Azərbaycanın qeyd-şərtsiz, müstəsna haqqının tanınmasına nail olmaq üçün hələ böyük səylər, diplomatik müzakirələr və bəlkə

qurbanlar lazım olacaqdır. Keçmiş Rusiya İmperiyasının ərazisində meydana gələn bütün yeni dövlətlərlə müqayisədə Azərbaycan, öz siyasi varlığını və iqtisadi rifahını təmin etmək baxımından ən əlverişli şərtlərə malikdir. Onun, dünyanın ən zəngin neft bölgəsinə sahib olması, tükənməz və müxtəlif mineral sərvətləri, geniş pambıq sahələri və kənd təsərrüfatının digər zəngin çeşidləri, ölkənin iqtisadi gücünü təmin etmək baxımından kafidir. Azərbaycanın bütün fəal və şüurlu qüvvələrinin birləşməsi, ölkənin iqtisadi və mədəni inkişafı üçün əlverişli siyasi şəraitin yaradılmasına imkan verəcəkdir.

→ 10

Zəfərin "Qafqaz Qartalı"

→ 7

Ermənistanda siyasi böhran getdikcə daha da dərinləşir

→ 11

Müxalifətin son mitinqində minlərlə insan küçələrə axışaraq etiraz aksiyasına dəstək verib. Çünki xalqın əksəriyyəti siyasi proseslərdən deyil, həyat standartlarından narazıdır. Bu etirazlar əsasən ölkənin müxtəlif strukturlarında hökm sürən korrupsiya, ədalətsizlik və qanunsuzluq hallarına qarşı yönəlib. Ermənilər özləri də etiraf edirlər ki, ölkədə işsizliyin səviyyəsi hər ay artır və vətəndaşlar ölkəni tərk etmək məcburiyyətində qalırlar.

Əməyin mühafizəsi sosial siyasətin məqsədlərindən biridir

→ 8

Şuşada Milli Məclisin komitələrinin birləşmiş dinləmələri keçirilib

→ 6

Hədəfi azyaşlılar olan yeni virus yayılır

→ 11

Global plastik böhranı

Plastik məmulatlar istehsal edən zavodlar atmosferə ildə 400 milyon tona qədər karbon qazı buraxır. Bu gün 800-ə yaxın heyvan növü plastik yediyinə görə və zəhərlənəmə səbəbindən nəslini qoruya bilməyiblər. Okeanoloqlar dəniz qusurlarının pəhrizinin irimiqəyahlı tədqiqatını aparıblar və məlum olub ki, dənizin lələkli sakinlərinin 90 faizinin orqanizmində plastik hissəcikləri var. Bu isə əvvəl hesab olunduğu ilə müqayisədə dənizin plastiklə çirklənməsinin daha ciddi miqyaslarından xəbər verir.

→ 11

Sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqların başlanılması üzrə Azərbaycan nümayəndə heyəti hazırdır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprel 27-də Amerika Birləşmiş Ştatlarının (ABŞ) Dövlət katibi köməkçisinin Qafqaz məsələləri, regional münaqişələr və Cənubi Avropa məsələləri üzrə müavini Erika Olsunun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, nümayəndə heyətinə ABŞ Dövlət Departamentinin Qafqaz bölgəsi danışıqları üzrə ali müşaviri Endryu Şofer, ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Örl Litzenberqer, Gürcüstandakı səfiri Kelli Deqnan və Ermənistandakı səfiri Linn Treysi daxildir.

Görüşdə Azərbaycanla ABŞ arasında ikitərəfli əlaqələrin inkişaf perspektivlərinə dair geniş müzakirələr aparıldı. Həmçinin bu il Azərbaycanla ABŞ arasında diplomatik münasibətlərin yaradılmasının 30

illiyinin qeyd olunduğu vurğulandı. Bu müddət ərzində ölkələrimiz arasında uğurlu əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulduğu, xüsusilə enerji sahəsində sıx əməkdaşlığın həyata keçirildiyi bildirildi.

Söhbət zamanı regional məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparıldı, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması və sülh müqaviləsinin hazırlanması üçün danışıqların aparılması, kommunikasiyaların açılması məsələləri müzakirə edildi. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqların başlanılması üzrə Azərbaycan nümayəndə heyəti hazırdır.

Dövlətimizin başçısı 30 ilə yaxın davam edən işğal dövründə Ermənistanın ərazilərimizdə törətdiyi dağıntıları, maddi-mədəniyyət adidələrimizin, 60-dan çox məscidin dağıldığını və onlardan tövlə kimi istifadə olunduğunu qeyd etdi. İşğal

dövründə ərazilərimizdə Ermənistan tərəfindən çox sayda minaların basdırıldığını deyən Prezident İlham Əliyev hazırda Azərbaycanın üzlədiyi mina problemini vurğuladı, bu xüsusda ABŞ-ın dəstəyinin əhəmiyyəti qeyd edildi.

Söhbət zamanı dövlətimizin başçısı Birinci Qarabağ müharibəsindən etibarən 4 mindən çox soydaşımızın itkin düşmüş hesab olunduğunu, onların bir çoxunun işğalcılara məruz qaldığını və öldürülərək Ermənistan tərəfindən kütləvi məzarlıqlarda basdırıldığını bildirdi, həmin məzarlıqların yerləri haqqında Ermənistan tərəfindən məlumat verilməsinin vacibliyini vurğuladı və bununla əlaqədar ABŞ hökumətinin dəstəyinin zərurətini qeyd etdi.

Görüşdə regionda davamlı sülhün, sabitliyin, təhlükəsizliyin təmin olunması və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında dostluq münasibətləri regional sabitlik və əməkdaşlıq işində mühüm amildir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprel 27-də Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı ilk növbədə İliya Darçiaşvili Gürcüstanın xarici işlər naziri vəzifəsinə təyinat olunması münasibətilə təbrik etdi, ona fəaliyyətində uğurlar arzuladı. Prezident İlham Əliyev ikitərəfli münasibətlərimizin ölkələrimizin və xalqlarımızın qarşılıqlı dəstəyinə, həmrəyliyinə əsaslandığını bildirdi, əlaqələrimizin möhkəm təməllər üzərində qurulduğunu dedi.

Dövlətimizin başçısı ötən 30 il müddətində Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında mövcud olan dostluq münasibətlərinin regional sabitlik və əməkdaşlıq işində mühüm amil olduğunu bildirdi.

İqtisadi sahədə əməkdaşlığa toxunan Azərbaycan Prezidenti xüsusilə neqliyyat sferasında yeni imkanların olduğunu vurğuladı.

Cənubi Qafqazın inkişafı ilə bağlı ölkələrimizin birgə baxışlarının olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev xüsusilə postmünaqişə dövründə Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistan arasında üçlü formatda qarşılıqlı fəaliyyət üçün yaxşı imkanların olduğunu bildirdi və Azərbaycan tərəfinin buna hazır olduğunu qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı Gürcüstanın da bu mövqeyi bölüşdüyünü dedi, Ermənistanın bu regionda sabitliyin və təhlükəsizliyin bərqərar olmasının yeganə yolu olduğunu anlayacağına ümidvarlığını ifadə etdi.

İliya Darçiaşvili Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvilinin salamlarını və Gürcüstana səfər etməklə bağlı dəvətini Prezident İlham Əliyevə çatdırdı. Dövlətimizin başçısı salamlara və səfərə dəvətə görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Gürcüstanın Baş nazirinə çatdırmağı xahiş etdi.

Bakıda çox səmərəli görüşlər keçirdiyini bildiren İliya Darçiaşvili ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafına töhfə vermək üçün səylərini əsirgəməyəcəyini dedi. Qonaq Azərbaycan Prezidentinin əlaqələrimizin inkişafına verdiyi dəstəyi Gürcüstan tərəfinin yüksək qiymətləndirdiyini bildirdi. Bu il ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyinin qeyd edildiyini deyən Gürcüstanın xarici işlər naziri əməkdaşlığın gələcəkdə də genişləndirilməsinin zərurətini vurğuladı.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının Radiorabitə Reqlamentinin və Ümumdünya Radiorabitə Konfransının Yekun Aktlarının təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin 1 hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq qərarə alır:

Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının Radiorabitə Reqlamenti və 2019-cu il noyabrın 22-də Şarn-əl-Şeyx şəhərində imzalanmış Ümumdünya Radiorabitə Konfransının Yekun Aktları Azərbaycan Respublikasının ona dair bəyanatları ilə təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 aprel 2022-ci il

Bakı şəhərində və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpası ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərarə alıram:

1. Bakı şəhərində və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpası işlərinin davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 10 fevral tarixli 3143 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nin 1.37.1-ci yarımböndündə nəzərdə tutulmuş 15.650,0 min (on beş milyon altı yüz əlli min) manat vəsait bu Sərəncama əlavəyə uyğun olaraq Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncama əlavədə nəzərdə tutulmuş bölgüyə uyğun olaraq maliyyə vəsaitini təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 aprel 2022-ci il

Baş nazir Əli Əsədov Latviyanın Baş nazirinin müavini ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov aprel 27-də Latviya Respublikası Baş nazirinin müavini, müdafiə naziri Artis Pabriks ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycan-

Latviya münasibətlərinin müxtəlif istiqamətlərdə inkişafından məmnunluq ifadə edilib.

İki ölkə arasında siyasi, hərbi, ticari-iqtisadi, sərmayə qoyuluşu, turizm və bir çox digər sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivləri müzakirə olunub.

Gürcüstan XİN-in başçısı: "Azərbaycanın sülhün əldə edilməsi səylərini alqışlayırıq"

Aprel 27-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Azərbaycanda rəsmi səfərdə olan Gürcüstan xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazirlər arasında təkbə-tək başlayan görüş daha sonra hər iki tərəfdən nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə davam edib.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında mövcud olan önəmli dostluq, mehriban qonşuluq, strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin möhkəm təməl üzərində qurulduğunu, beynəlxalq hüququn prinsiplərinə əsaslandığını qeyd edib. O, gürcü həkmarının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla görüşünin möhür Azərbaycanca etməsinin ölkələrimiz arasındakı dostluğun bariz nümunəsi olduğunu bildirdi. Nazir iki ölkə arasında mövcud olan yüksək səviyyəli siyasi dialoqun, intensiv qarşılıqlı səfərlərin münasibətlərinin daha da inkişafına müsbət tökan verdiyini vurğuladı.

Nazir İliya Darçiaşvili Azərbaycan dövlət başçısı ilə keçirilən görüşə məmnunluqla istinad edib. Nazir bu il 30 illiyini qeyd etdiyimiz əlaqələrin dinamik şəkildə inkişafından məmnunluq ifadə edib.

Həmçinin nazir Ceyhun Bayramov Gürcüstana səfərə dəvət edib.

Görüşdə ölkələrin bir-birinin müstəqilliyi, suverenliyi və ərazi bütövlüyünə qarşılıqlı şəkildə verdiyi birmənalı dəstək xüsusi vurğulanıb.

Tərəflər iki ölkə arasında bütün istiqamətlərdə, o cümlədən iqtisadi, ticarət, enerji, neqliyyat, humanitar və mədəniyyət, turizm və s. sahələrdə əməkdaşlığın inkişafı perspektivləri üzrə fikir mübadiləsi aparılıb. İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsində artımın müşahidə olunması sevincidir. İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsində artımın müşahidə olunması sevincidir. İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsində artımın müşahidə olunması sevincidir.

Tərəflər həmçinin çoxtərəfli platformalarda və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın davam etdirilməsi, Ukraynadakı vəziyyət və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər.

Görüşdən sonra mətbuat nümayəndələri üçün brifinq keçirilib.

Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı arasında ikitərəfli münasibətlər yüksək səviyyədədir

Aprel 27-də Azərbaycan Respublikasının baş prokuroru Kamran Əliyev Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Həməd bin Abdullah bin Xudəyr ilə görüşüb.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı Kamran Əliyev xalqlarımız arasında formalaşmış zəngin tarixə malik və ildən-ildə daha da genişlənməklə dərinləşən ikitərəfli münasibətlərin inkişafını yüksək səviyyədə olduğunu məmnuniyyətlə vurğulayaraq, bu sahədə dövlət başçılarının İlham Əliyev və Kral Salman bin Əbdüləziz Al Səudun misilsiz xidmətlərini qeyd edib.

Baş prokuror Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə ikitərəfli münasibətlərin inkişafını yüksək səviyyədə olduğunu məmnuniyyətlə vurğulayaraq, bu sahədə dövlət başçılarının İlham Əliyev və Kral Salman bin Əbdüləziz Al Səudun misilsiz xidmətlərini qeyd edib.

Səmimi görüşə görə təşəkkürünü bildiren səfir ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasının bütövlükdə müsəlman dünyası üçün əhəmiyyətli olduğunu vurğulayıb.

Görüşdə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının baş prokuroru Şeyx Səud bin Abdullah əl Müəcibin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin yaxın vaxtlarda ölkəmizə səfəri və qarşılıqlı maraq doğuran digər mövzulara dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Ceyhun BAYRAMOV: "Azərbaycan Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü daim dəstəkləyib və rəsmi Tbilisidən eyni yanaşmanı görüb"

"Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu tarixi əhəmiyyətə malikdir. Ölkələrimiz arasında dövlət sərhəd-buraxılış məntəqələri barədə saziş var. Biz bunu yüksək dəyərləndiririk".

Bu sözləri Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov aprel 27-də Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili ilə görüşdən sonra keçirilən brifinqdə deyib.

Ceyhun Bayramov bildirdi ki, ölkələrimizin logistika imkanları tranzit sahəsinin inkişafına böyük töhfə verəcək.

Nazir diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycanda və Gürcüstanda qarşılıqlı olaraq mədəniyyət günlərinin keçirilməsi gözəl nümunədir. Azərbaycan və Gürcüstan beynəlxalq çərçivədə də uğurlu əməkdaşlıq edir, bir-birinin təşəbbüslərini dəstəkləyirlər.

İliya Darçiaşvili: "Prezident İlham Əliyevin Gürcüstan-Azərbaycan dostluğunun inkişafında mühüm rolu var"

"İlk rəsmi səfərimi Azərbaycana etmək mənim üçün şərəfdir. Prezident İlham Əliyevin Gürcüstan-Azərbaycan dostluğunun inkişafında mühüm rolu var".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili aprel 27-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə görüşdən sonra keçirilən brifinqdə deyib.

Ölkələrimiz arasında mehriban qonşuluq münasibətlərinin olduğunu bildiren gürcü nazir

Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili ilk rəsmi səfərini Azərbaycana etməsi ölkələrimiz arasındakı dostluq və tərəfdaşlığın bariz nümunəsidir. Bu il Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi qeyd olunacaq. Bu dövr bütün sahələrdə inkişaf dövrü olub. Bu sözləri Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov aprel 27-də Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili ilə görüşdən sonra keçirilən brifinqdə deyib.

C.Bayramov qeyd edib ki, Azərbaycan daim Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyib və rəsmi Tbilisidən eyni münasibəti görüb.

İqtisadi münasibətlərə toxunan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov deyib ki, 2022-ci ilin birinci rübündə ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi 260 milyon dollar olub.

AZƏRTAC

inandığını bildirdi ki, bu münasibətlər bundan sonra da möhkəmlənəcək.

Azərbaycanlı həmkarı Ceyhun Bayramovla görüşdə regionun sabit inkişafına xidmət edən məsələlərə diqqət yetirildiyini qeyd edən İliya Darçiaşvili bildirdi: "Biz regionun inkişafı üçün sülhə əhəmiyyət veririk. Ölkələrimiz bir-birinin ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Əminlik ki, birgə səylərlə bütün çətinliklərin öhdəsindən gələ bilirik".

Nazir həmçinin deyib ki, bugünkü görüş strateji tərəfdaşlığı dərinləşdirmək üçün əlavə tökan olacaq.

Azərbaycan Cənubi Qafqazda Latviyanın əsas strateji tərəfdaşdır

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Latviya Baş nazirinin müavini ilə görüşüb

Aprelin 27-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova ölkəmizdə səfərdə olan Latviya Baş nazirinin müavini, müdafiə naziri Artis Pabriks ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin verən məlumatına görə, Sahibə Qafarova qonağı Milli Məclisdə salamlamaqdan məmnunluğunu bildirərək, səfər çərçivəsində keçirilmiş görüşlərin və aparılan müzakirələrin ikitərəfli münasibətlərin inkişafına töhfə verəcəyinə inanımı ifadə edib.

Azərbaycan və Latviyanın dost ölkələr olduqlarını deyən Milli Məclisin Sədri bildirib ki, yüksək səviyyəli səfərlər və görüşlər ikitərəfli münasibətlərin inkişafında müstəsna rol oynayır. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin Latviyaya səfərləri, həmçinin Latviya prezidentlərinin ölkəmizə səfərləri zamanı imzalanmış sənədlər mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Səhəbt zamanı Sahibə Qafarova Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında münasibətlərin perspektivləri, ölkəmizimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığı barədə də fikirlərini bölüşüb, Latviyanın Avropa İttifaqının üzvü kimi fəaliyyətini qeyd edib. Bildirib ki, Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetlərindən biridir. Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə yeni sazişin imzalanması üzrə danışıqların son mərhələsindədir. Ölkəmiz Avropa İttifaqının bir sıra üzvləri ilə strateji tərəfdaşlıq haqqında sənədlər imzalayıb.

İki ölkənin parlamentlərarası münasibətlərinə toxunan Milli

Məclisin Sədri iki ay əvvəl Latviyaya səfəri çərçivəsində Latviya Seyminin Sədri İnara Murnietse və ölkə rəhbərliyi ilə keçirdiyi görüşləri xatırlayıb. O, qeyd edib ki, Azərbaycan müstəqil xarici siyasətə həyata keçirən ölkədir və parlamentlərarası əlaqələr dövlətlər arasında münasibətlərdə mühüm yer tutur. Parlamentlərimiz arasında səmərəli əməkdaşlıq qurulub və bu əməkdaşlıqda qarşılıqlı səfərlərin, həmçinin parlament dostluq qruplarının xüsusi rolu var.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində qazandıqı Qələbədən danışıq barədə münasibətlə Latviyadan gələn təbriklərə görə təşəkkürünü bildirib. Spiker diqqətə çatdırıb ki, bu gün Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlər artıq mövcud deyil və regionda yeni realıq yaranıb. Aprelin 6-da Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının rəhbəri Şarl Mişel və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ilə

görüşündə müzakirə edilib. Bu görüşün nəticələri göstərir ki, Ermənistan Azərbaycanın münasibətlərinin normalaşdırılmasına dair təkliflərini qəbul edir. Ermənistan üzünə götürdüğü öhdəliklərə əməl etməli və bu istiqamətdə əməli addımlar atmalıdır. Biz müharibədən yox, sülh və gələcək haqqında danışıq istəyirik.

Görüş üçün yaradılan imkana görə təşəkkürünü bildiren Latviya Baş nazirinin müavini, müdafiə naziri Artis Pabriks Azərbaycanın Latviya üçün dost ölkə olduğunu vurğulayıb. O, ölkəsinin Azərbaycanla əlaqələrin müxtəlif istiqamətlərdə daha da inkişaf etdirilməsində maraqlı olduğunu bildirib və Azərbaycanın öz ərazilərini azad etməsi münasibətlə bir daha təbriklərini çatdırıb. Bildirib ki, Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunda Latviyanın əsas strateji tərəfdaşdır. Qonaq ticarət, investisiya, təmiz enerji və digər sahələrdə qarşılıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsi, Azərbaycanın regional azad etdiyi ərazilərinin minalardan təmizlənməsi, iki ölkə arasında

beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikirlərini bölüşüb. Nazir Latviya-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafında parlamentlərin özünəməxsus rolunu qeyd edib.

Artis Pabriks bildirib ki, Latviya Cənubi Qafqaz ölkələrinin sülh və sabitlik şəraitində yaşamasının tərəfdarıdır. O, ölkəsinin bundan sonra da beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanı dəstək verməyə hazır olduğunu diqqətə çatdırıb.

Səhəbt zamanı qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri və NATO PA-da Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri Ziyafət Əsgərov, Latviya ilə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Kamran Bayramov, ölkəmizin Latviyadakı səfiri Elnur Sultanov və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova aprelin 27-də ölkəmizdə səfərdə olan Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili ilə görüşüb.

Spiker qonağı salamlayaraq, Gürcüstanın xarici işlər nazirinin bu vəzifədə ilk səfərini ölkəmizə etməsinin münasibətlərimizin yüksək səviyyədə olmasının daha bir göstəricisi olduğunu bildirib, səfərin ölkəmiz arasında əlaqələrin inkişafına töhfə verəcəyinə inanımı ifadə edib.

Milli Məclisin Sədri bu il ölkəmiz arasında diplomatik əlaqələrin yarıldığının 30-cu ildönümü olduğunu vurğulayaraq, qeyd edib ki, əlaqələrimiz uğurlu inkişaf yolu keçib və strateji tərəfdaşlıq münasibətlərimiz möhkəm təməllər üzərində qurulub. Azərbaycan və Gürcüstanın iki mehriban qonşu və dost ölkələr olaraq siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə uğurlu əməkdaşlıq etdiyini bildiren Milli Məclisin Sədri vurğulayıb ki, əlaqələrimiz regional sabitlik və əməkdaşlığa da mühüm töhfələr verir.

Spiker Sahibə Qafarova ikitərəfli münasibətlərin inkişafında qanunverici orqanlarımızın mühüm rol oynadığını qeyd edərək, cari il aprelin 19-20-də

Gürcüstan Respublikasına rəsmi səfərini və səfər çərçivəsində keçirilən görüşləri xatırladı. O deyib ki, parlamentlərimiz arasında münasibətlər həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formata inkişaf etdirilib. Hər iki ölkənin qanunvericilik orqanlarında dostluq qrupları var və nümayəndə heyətlərimiz beynəlxalq parlament təşkilatlarında da əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət göstərirlər. Parlament komitələrinin işi vasitəsilə ali qanunvericilik orqanları arasında münasibətləri daha da dərinləşdirmək üçün geniş imkanlar var. Bu baxımdan Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə parlamentlərinin beynəlxalq əlaqələr komitələrinin mövcud üçtərəfli əməkdaşlıq formatı çox faydalıdır.

Milli Məclisin Sədri ölkəmizin Vətən müharibəsində əldə etdiyi qələbə və ərazi bütövlüyümüzün bərpasından sonra yaranmış vəziyyət, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirilən bərpa və quruculuq işləri, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşması istiqamətində atılan addımlar barədə məlumat verib.

Səmimi görüş üçün minnətdarlığını bildiren Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darçiaşvili Azərbaycana se-

fəri çərçivəsində keçirdiyi görüşlər barədə məlumat verərək, aparılan danışıqların məhsuldar olduğunu diqqətə çatdırıb. O, ölkəsinin Azərbaycanla münasibətlərin inkişafına böyük əhəmiyyət verdiyini bildirib və ölkəmiz arasında mövcud olan strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin daha da inkişafının zərurətini diqqətə çatdırıb.

İliya Darçiaşvili əlaqələrimizin dərinləşməsinə parlamentlərin özünəməxsus rol oynadığını söyləyib. O, Milli Məclis Sədri ilə Gürcüstanla səfərini yüksək qiymətləndirib və ümidvar olduğunu bildirib ki, bu səfər əlaqələrimizin daha da inkişafına töhfə verəcək.

Gürcüstanın xarici işlər naziri regionda sülh və təhlükəsizliyin, əməkdaşlığın genişləndirilməsinin vacibliyini diqqətə çatdıraraq, qeyd edib ki, onun ölkəsi sülhəvə sülhəvə siyasətə həyata keçirir. Səhəbtə qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə Gürcüstanla parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Arzu Nağıyev, ölkəmizin Gürcüstandakı səfiri Faiq Quliyev, Gürcüstanın Azərbaycandakı səfiri Zurab Pataradze və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan təkcə regionda deyil, dünyada mühüm mövqeyə sahibdir

Aprelin 27-də Milli Məclisin Sədr müavini, parlamentin Gənclər və idman komitəsinin sədri Adil Əliyev ölkəmizdə səfərdə olan Rumıniya parlamentinin deputatı, Rumıniya-Azərbaycan parlamentlərarası işçi qrupunun rəhbəri Kristian İvanutsa ilə görüşüb.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın adından qonaqları salamlayan vitse-spiker belə səfərlərin Azərbaycan-Rumıniya münasibətlərinin möhkəmlənməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini diqqətə çatdırıb. Azərbaycan və Rumıniyanın iki dost ölkə olduğunu deyən Adil Əliyev münasibətlərinin daim yüksəlmə xətt üzrə inkişaf etməsindən məmnunluğunu bildirib.

Vitse-spiker dövlət başçılarının siyasi iradəsi nəticəsində dostluğumuzun strateji tərəfdaşlığı səviyyəsinə yüksəldiyini və bu sahədə imzalanmış sənədlərin xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini diqqətə çatdırıb. Azərbaycan-Rumıniya münasibətlərinin möhkəmlənməsində parlamentlərin və parlamentlərarası işçi qruplarının fəaliyyətinin yüksək qiymətləndirən vitse-spiker qarşılıqlı təcrübə mübadiləsində işçi qruplarının rolu mühüm hesab etdiyini bildirdi.

Rumıniya parlamentinin deputatı, Rumıniya-Azərbaycan parlamentlərarası işçi qrupunun rəhbəri Kristian İvanutsa somimi qəbulu görə minnətdarlığını bildirərək münasibətlərin inkişafının hər iki ölkənin maraqlarına uyğun olduğunu qeyd edib. O, Rumıniyanın Azərbaycanla strateji tərəfdaş olması ilə yanaşı, iki ölkə arasında artan ticarət dövriyyəsinin iqtisadi əlaqələrimizə mühüm təsir etdiyini qeyd edib. Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqedə yerləşməsinin danışıq qonaq Ələt qəsəbəsində ticarət limanının fəaliyyət göstərməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Ölkələrimiz arasında münasibətlərin həm ikitərəfli, həm də beynəlxalq müstəvidə uğurlu davam edəcəyindən əminliyini ifadə edən Kristian İvanutsa Azərbaycanın təkcə regionda deyil, eləcə də dünyada mühüm mövqeyə sahib olduğunu bildirdi.

Görüşdə tərəfləri maraqlandıran digər mövzularda da fikir mübadiləsi aparılıb.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ümumi yığıncağı keçirilib

Aprelin 27-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) əsas binasında akademiklərin 2021-ci ildəki elmi və elmi-təşkilati fəaliyyətinə həsr olunan ümumi yığıncağı keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Fərah Əliyeva, AMEA-nın Rəyasət Heyətinin üzvləri, dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, akademiyanın hoçiqi və müxbir üzvləri, AMEA-nın elmi müəssisə və təşkilatlarının baş və icraçı direktorları, ali təhsil müəssisələrinin rektorları, eləcə də xaricdə yaşayan azərbaycanlı alimlər iştirak ediblər.

Əvvəlcə qonaqlar Elm gününə həsr edilən və akademiyanın elmi nailiyyətlərini əks etdirən sərgi ilə tanış olublar. Ümumi yığıncağı AMEA-nın prezidenti vəzifəsini icra edən akademik Arif Həşimov açaraq gündəlikdəki məsələləri diqqətə çatdırıb. Akademik çıxışında ötən ilin respublikamızın sosial-iqtisadi və mədəni-mənavi inkişafında bir sıra uğurlarla yadda qaldığını söyləyib.

Onlardan bir neçə mühüm hadisəni xatırladan akademik Arif Həşimov Nizami Gəncəvinin 880 ildönümü ilə bağlı silsilə tədbirlərini, Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə düşmənlər üzərində tarixi Zəfərin birilliyinin təntənəli şəkildə qeyd edilməsini, Prezidentin işğaldan azad olunmuş ərazilərdə çoxsaylı səfərləri və bu səfərlərdəki dərindən məzmunlu çıxışlarını, Şuşada "Xarıbülbül" Musiqi Festivalının və "Vaqif Poeziya Günləri"nin keçirilməsini bu qəbildən qeyd edib. Həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən bərpa-quruculuq işlərinin, xüsusən Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsini, Zəfərin möhkəmlənməsini, Azərbaycan regionda və dünyada nüfuzunun gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən çoxsaylı siyasi və diplomatik təşəbbüslərin, qardaş Türkiyə ilə Şuşa Bəyannaməsinin imzalanmasını, Prezident İlham Əliyevin Türk Dünyasının Ali Ordeni ilə təltif edilməsini mühüm tarixi anlar olduğunu vurğulayıb.

"Bütün bunlar ötən ilin ümumi mənzərəsini yaradan və Azərbaycanın strateji inkişaf xəttinin əsas istiqamətlərinə nişan verən hadisələrin az bir qismidir. Beləliklə, tarixi Zəfərdən sonra dünyada və regionda nüfuz olduqca güclənmiş Azərbaycan öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoyub", - deyərək akademik Arif Həşimov söyləyib.

Alim ölkədə baş verən ümumi inkişaf proseslərinə adekvat olaraq 2021-ci ilin elm sahəsində də bir sıra hadisələrə yadda qaldığını, respublikanın elmi müəssisələrində çalışan alimlərin fundamental və tətbiqi tədqiqatlarını davam etdirdiyini, elmi və elmi-təşkilati fəaliyyət sahələrində bir sıra mühüm nailiyyətlər əldə etdiklərini diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, bu il ümumi yığıncağın formatına müəyyən dəyişiklik edilmiş, əvvəlki illərdən fərqli olaraq, hesabatlar akademiyanın akademik-katibi tərəfindən deyil, bölmələrin rəhbərliyi tərəfindən təqdim olunacaq. Dəyişikliyin əsas məqsədi akademiyanın əsas aparıcı strukturu olan bölmələrin müxtəlif elmi istiqamətlər üzrə həyata keçirdikləri tədqiqatları və təşkilati işləri daha müfəssəl təqdim etmək, daha səmərəli müzakirələr aparmaqdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 9 aprel tarixli Sərəncamına əsasən, martın 27-nin ölkəmizdə Elm Günü olaraq müəyyən edildiyini xatırladan AMEA rəhbəri son illər koronavirus pandemiyasının yaratdığı məhdudiyyətlərə görə, bu günün lazımı səviyyədə qeyd edilməsini mümkün olmadığını söyləyib: "Bu il pandemiya ilə bağlı karantin rejimi şərtləri yumşaldığı üçün AMEA-nın elmi bölmələri, müəssisə və təşkilatları tərəfindən təqdim olunan təkliflər əsasında Elm gününə həsr olunan tədbirlər planı hazırlanıb. Bu tədbirlər elmi fəaliyyətin cəmiyyətdə nüfuzunun gücləndirilməsi, elmin populyarlaşdırılması, alimlərin

əməyinin qiymətləndirilməsi, onların yeni elmi nailiyyətlərini və uğurları təşviq edilməsi və s. istiqamətləri əhatə edir".

Akademik Arif Həşimov Elm günü ilə bağlı tədbirlərin yekun toplantısının ümumi yığıncağı bir gündə qeyd edilməsinin qərar alındığını, yığıncaq çərçivəsində bir sıra tədbirlərin, o cümlədən akademiyanın nailiyyətləri sorgisənini təqdim edildiyini diqqətə çatdırıb: "Sərgi aprelin 29-dək fəaliyyət göstərəcək. Respublikanın elm və təhsil müəssisələrinin nümayəndələri, şagirdlər, tələbələr, vətəndaşlarımız istədikləri vaxt gəlib sərgi ilə tanış ola bilərlər".

Sonra AMEA-nın Fizika-Riyaziyyat və Texnika, Kimya, Yer, Biologiya və Tibb, Humanitar və İctimai Elmlər bölmələrinin 2021-ci ildəki elmi və elmi-təşkilati fəaliyyəti ilə bağlı hesabatları dinlənilib. Akademiklər Rasim Əliquliyev, Dilqəm Tağıyev, Fəxrəddin Qədir, İradə Hüseynova, İsa Həbibbəyli və Gövhər Baxşəliyeva hesabat məruzəsi ilə çıxış ediblər.

Hesabatlar ətrafında akademiklər Akif Əlizadə, Asaf Hacıyev, Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri AMEA-nın müxbir üzvü Bəxtiyar Əliyev çıxış edərək fikir və təkliflərini səsləndiriblər.

Tədbirdə AMEA-nın birinci vitse-prezidentinin köməkçisi Nuray Nuruzadə AMEA-nın ümumi yığıncağının qərar layihəsini səsləndirib. AMEA üzvlərinin təqdim etdikləri rəy və təkliflər nəzərə alınaraq qərar layihəsi səsə qoyulub. Səsvərmənin nəticələrinə əsasən, AMEA-nın elmi və regional bölmələrinin 2021-ci ildəki elmi və elmi-təşkilati fəaliyyəti haqqında hesabatlar təsdiqlənib. Həmçinin AMEA-nın Rəyasət Heyətinin 2021-ci il üzrə fəaliyyəti qənaətbəxş hesab edilib. Qərardan irəli gələrək AMEA-nın Rəyasət Heyətinə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Nazirlər Kabinetinin müvafiq

fərman, sərəncam və qərarlarının icrası, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa və quruculuq işlərinə elmi dəstəyin göstərilməsi, beynəlxalq elmi əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirilməsi, elmi nəşrlərə bağlı beynəlxalq reyting göstəricilərinin yaxşılaşdırılması, AMEA-da təhsilin inkişafı, gənclər siyasəti, elmin mədəni-texniki bazasının gücləndirilməsi və alimlərin əməyinin stimullaşdırılması, elmi-innovativ, elmi-təşkilati fəaliyyətlər üzrə müvafiq tapşırıqlar verilib.

Ümumi yığıncaqda AMEA-nın Nizamnəmə komissiyasının sədri akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın Nizamnəməsi haqqında çıxış edib.

İclasda həmçinin 27 Mart - Elm Günü münasibətilə AMEA-nın Fəxri fərmanları təqdim olunub.

Sonda AMEA-nın prezidenti vəzifəsini icra edən akademik Arif Həşimov yekun nitq söyləyib. O, AMEA-nın qarşısında duran yeni və mühüm vəzifələrdən bəhs edib. Vurğulayıb ki, keçən əsrin əvvəllərində respublikamızda yaranan ilkin akademik qurumları da nəzərə alsaq, Elmlər Akademiyasının tarixi 100 ilə yaxınlaşır. Bu müddət ərzində akademiyanın Azərbaycan xalqının sosial-mədəni tərəqqisində misilsiz rol oynadığını deyən A.Həşimov şəərəfli tarixi keçmişin bütün hallarda qürur verdiyini, lakin yalnız keçmişə qapanmağın inkişafdan geri qalmağa olduğunu bildirdi.

"Yaşadığımız müasir dövr global transformasiyalar dövrüdür. Artıq heç kəsə sirs deyil ki, müasir texnologiyaları və innovasiyaları dəstəkləyən rəqəmsal cəmiyyət inkişafının aparıcı qüvvəsi nə qavlanacaq. Buna görə də ölkəni rəqabətdə irəli aparmaq üçün cəmiyyətin yarıdıcılığını və innovativliyin stimullaşdırılmasını ekosistemlər qurulmalıdır. Bu, yeni əmək bazarının tələblərinə uyğun

bir sıra yeni ixtisas və elm sahələrinin inkişafını tələb edir. Bunlara misal olaraq, süni intellekt, müasir texnologiyalar və neyron şəbəkələr, qərarların qəbulunun avtomatlaşdırılması, kibertəhlükəsizlik, tətbiqi mikrobiologiya və biotexnologiyalar, biotibb mühəndisliyi, bərpaolunan enerji, dayanıqlı ətraf mühit, global planetar iqlim dəyişikliyi və s. göstərmək olar. Bütün bunlara yanaşı, milli-mənavi dəyərlərimizi, tariximizi, mədəniyyətimizi öyrənmək, ideologiyamızı formalaşdırmaq, yeni bizi biz edən ictimai və humanitar elmlərin müasir nəzəri-metodoloji səviyyədə inkişafına da əsaslanmalıyıq. Nəzər alınmalıdır ki, ictimai və humanitar elmlər sahəsindəki tədqiqatlar əsasən milli kadrlarımız tərəfindən aparılır", - deyərək Arif Həşimov vurğulayıb.

Alim hazırda AMEA-nın qarşısında duran ən mühüm vəzifənin zəngin elmi ənənələrə və təcrübəyə əsaslanaraq, XXI əsrin yeni çağırışları səviyyəsində modernləşməkdir, ənənə ilə müasirləşməyi yeni modelni yaratmaqdan ibarət olduğunu deyib, elmi yaradıcılıq və innovativliyin özünütənzimləyən mexanizmlər əsasında stimullaşdırılmalı elmi mühit yaratmaqın önəmli diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, elmin inkişaf strategiyasının uğurlu bütün digər amillərlə yanaşı, daha çox onun ideoloji nüvəsində, elmə fəlsəfi yanaşmada, ziyalının, alimin ictimai mövqeyində, mədəni münasibətində də asılıdır: "Biz akademiya üzvləri olaraq qarşılıqlı dialoq, kollegial müzakirəni, qərarların qəbulunda konsensusu, bir-birimizə münasibətdə səmimiyyəti, iş münasibətində vicdanı əsas meyarla çevirməliyik. Zaman nə qədər sürətlənsə də, bu dəyərlər öz funksionallığını bu gün də əsla itirməyib. Əksinə, indi ən modern innovativ idarəetmədə mədəni dəyərlərə döndürülməlidir".

AMEA-nın bir çox sınaqlardan üzünə çıxmasının, böyük alimlərimizin yaratdığı elmi məktəblərin ənənəsinin, Ulu Öndərin akademiya ətrafında qayğı-keş, strateji hədəfləri nəzərə almağı tövsiyə edən yanaşmasının, Prezident İlham Əliyevin müasir çağırışların bu yolda qarşısına qoyulan vəzifələrin öhdəsindən gəlməyə bir daha əminlik yaratdığını deyən akademik Arif Həşimov tədbir iştirakçılarında uğurlar arzulayıb və ümumi yığıncağın işinə yekun vurub.

Xatirələrdə yaşayan

Deyirlər, xoşbəxtlik nisbi anlayışdır və dünyada tam xoşbəxt olan insan yoxdur...

Amma Tanrı tərəfindən seçilmiş elə şəxslər də var ki, sağlığında insanların rəğbətini, sevgisini qazanan, bu dünyaya vidalaşandan sonra isə tarixdə özünə əbədi şərəfli ad qoyan xoşbəxt insanlardan olurlar.

Elə o da öz adını tarixin səhifələrində əbədiləşdirən, xatirələrdə hər zaman hörmətlə anılan, sayğı ilə yada salınan unudulmaz şəxsiyyətlərdən oldu.

Çünki böyük Yaradan ona elə böyük ürək bəxş edib, qəlbina elə parlaq bir nur çiləmişdi ki, onunla rastlaşan, ünsiyyətdə olan hər bir kəs ilk növbədə özündə ümid, təsəlli, inam, sakitlik tapar, könülləri xeyirxahlıq şəfqətinin şönləri ilə işıqlanardı.

O, insanları sevdi, heç vaxt heç kimi incitməz, heç kimi naümid qoymaz, heç kimə kömək etməkdən imtina etməzdi...

Ömrünü başdan-başa sənətinə, ailəsinə, xalqına, vətəninə sevgiyə həsr edən böyük oftalmoloq, Azərbaycanın Əməkdar elm xadimi, tibb elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü Zərifə Əziz qızı Əliyevadan danışırıq...

Zərifə Əziz qızı Əliyevadan danışırıq...

Azərbaycan xanımının mənavi dəyərlərini özündə təcəssüm etdirən Zərifə xanım bir qadın, bir həyat yoldaşı, bir ana, bir həkim, bir alim, bir ictimai xadim olaraq elə sağlığında əfsanəviləşməyi bacarıb və yaşadığı bu titulları mərhəmət, şəfqət, humanizm kimi ali hisslərlə bütövləşdirərək əsl insanlıq zirvəsinə yüksəlib. Nə mənsub olduğu tanınmış ziyalı ailəsinin şan-şöhrətinin, nə də həyat yoldaşı böyük dövlət xadimi Heydər Əliyev şəxsiyyətinin kölgəsində daldalanmayan Zərifə xanım güclü xarakteri, əzmkarlığı, zəhmətsevərliyi, ağılı, iradəsi və xeyirxahlığı sayəsində sağlığında ikən özünə canlı abidə ucaltmağı bacarıb.

Elə buna görədir ki, Zərifə xanım Əliyevanın müqəddəs xatirəsi doğma xalqının qəlbində əbədi yaşayır və hər zaman böyük hörmətlə, ehtiramla anılır...

Gənc yaşlardan mənəm həyatım dövlət işi ilə bağlı olubdur. Mən bütün həyatımı buna sərf etmişəm və bu gün də bu yolda çalışıram. Bu yolda mənəm həmişə səmərəli, müvəffəqiyyətlə çalışmışam hesab edirəm ki, ailə vəziyyətimin çox böyük rolu olub. Zərifə xanım kimi həyat yoldaşım olduğuna və o, ailəmdə çox yüksək məna və mülkiyyətə sahib mənə xoşbəxt olmuşam. Həyatımın bütün dövrlərində işlə məşğul olduğuma görə ailə məsələlərinə fikir verməyə vaxtım olmayıb. Bunların hamısı Zərifə xanımın üzəri-nə düşüb və o da bu vəzifəni şərəflə, sədəqətlə, çox böyük məharətlə yerinə yetirib.

Zərifə xanım çox böyük alim olub. Mən hələ onunla həyat quranda o, artıq elm yolunda idi, elmlə məşğul idi. Onun elmi fəaliyyəti məlumdur. O, çox istedadlı, çox xeyirxah, çox sadə insan idi. Mən bu barədə çox danışa bilərəm, ailəmin yaşaması, bu günlərə çatması, övladlarının tərbiyəsi üçün və həyatında onun əvəzsiz rolu üçün mən bu gün Zərifə xanımın məzarı qarşısında baş əyirəm. On il keçsə də, onu bir dəqiqə belə unutmuram və unutmayacağam. Mənəm övladların da bu əhvali-ruhiyyəyə sahib olubdur. Onlar bu əhvali-ruhiyyə ilə tərbiyələniliblər, formalaşıblar. Ona görə də bu gün bizim üçün müqəddəs gündür...

... Bu gün xoşbəxt gündür. Çünki bu gün Zərifə xanım kimi böyük bir insan Yer üzünə gəlib, mənəm həyatımı xoşbəxt edib, mənə gözəl övladlar bəxş edib. Eyni zamanda qəmli gündür. On il keçsə də, mən bu qəmdən ayrıla bilmirəm.

İLHAM ƏLİYEV

Mənəm anam əsl alim idi. O, tibbin bütün incəliklərini öyrənməyə səy göstərirdi. Bunlara bərabər mənəmlə, Sevilə məşğul olmağa, bizi Azərbaycanın layiqli vətəndaşları kimi tərbiyə etməyə, böyütməyə vaxt tapırdı. O, həmişə mənəm qəlbimdədir.

MƏHRİBAN ƏLİYEVƏ

Mənəm anam şərqsünas alim idi. Lakin o, həkim olmaq istəyirdi. Orta məktəbi qurtardıqdan sonra sənədlərini Tibb İnstitutuna vermişdi. Amma hansı səbəbə görəsə valideynləri onun əleyhinə olublar və anamı fikrindən dəşirdilər biliblər. Sonralar o, filoloq oldu. Məhz anamın baş tutmayan arzusu mənəm seçimimi müəyyənləşdirdi. Habelə gələcək peşəmi seçməkdə mənə o vaxt İlhamın anası da - oftalmoloq həkim Zərifə xanım da böyük təsir göstərdi. Təəssüf ki, mənəm Zərifə xanımın ünsiyyətim qısa oldu. Biz 1983-cü ildə tanış olduq, 1985-ci ildə Zərifə Əliyevə həyatdan getdi. Bu istedadlı və gözəl qadınla bağlı xatirələrdə hələ də mənəm qəlbimdə yaşayır.

SEVİL ƏLİYEVƏ

Anam uşaqlara, ailəyə çox bağlı idi. Bu onun üçün həmişə birinci yerdə dururdu. Atam bilirdi ki, anamın böyük elmi potensialı, qabiliyyəti var. Buna görə də, onun ərəli getməsinə çalışırdı. Yadımdadır, gecə biz hamımız yatandan sonra anam öz elmi işini, məqalələrini, monoqrafiyalarını yazmaq üçün oturardı.

Biz Moskvaya gedəndə o, həmişə həmkarları ilə - oftalmoloqlarla görüşürdü. O, təbrik nitqlərinə meyilli deyildi, məşurlaşmaq, başqalarından seçilmək arzusu yox idi. Nail olduğu hər şey gərgin elmi axtarışların və böyük zəhmətin nəticəsidir. Onun imkanlarını bilən atam icazə verə bilməzdi ki, bu potensialı gerçəkləşməmiş, istifadəsiz qalsın. Siz fikir ayrılıqları, mübahisələr haqqında bilmək istəyirsiniz. Onların mübahisələri məhz bundan ötrü idi: atam deyirdi ki, dayanmaq olmaz, tədqiqatları davam etdirmək lazımdır. O, anamı həmişə buna ruhlandırır.

İLHAM ƏLİYEV

Onun ailə üzvlərinə - Sevilə, İlham, nəvələrinə qarşı çox həssas, səmərəli inco münasibəti var idi. Xostaliyinin şiddətləndiyi o ağır günlər kino lentini kimi gözümün qabağından keçir. Hamını sakitləşdirirdi: "Mən yaxşıyam özümü lap yaxşı hiss edirəm, narahat olmayın. İlham, Sevil, Mahmud qədim, işinizlə məşğul olun, işinizdən gəlməyin. Mənə görə üreyinizi sıxmayın..."

MƏHRİBAN ƏLİYEVƏ

Biz Tamara ilə həm Bakıda, həm də Moskvada qonaqsevər Əliyevlər ailəsində olmuşuq. Biz xüsusilə Zərifə Əzizovna ilə sıx ünsiyyətdə olmuşuq. Həmişə söhbət ələməyə bir mövzu tapırdıq. Əsasən, o bizə zəng edirdi, biz özümüzdə yada salmağı artıq sayırdıq, utanırdıq. Artıq Zərifə Əzizovna həyatda yoxdur...

Biz Əliyevlərdə, Zərifə xanım həyatdan getməmişdən az müddət əvvəl olmuşduq. Heydər Əliyevicə masa arxasında onun şərəfinə tost dedi. Heydər Əliyevicə həmişə həyat yoldaşı haqqında hararətlə, lakin qısa danışdı, hisslərini saxlaya bilirdi. Görünür, on həyat yoldaşı haqqında başqalarından danışması daha xoş gəlirdi. Burada isə birdən özü, Zərifə Əzizovna haqqında, onların həyatı haqqında müfəssəl danışmağa başladı... Heydər Əlirza oğlunun məhəbbətindən danışmasına baxmayaraq, mən onun sözlərində nə isə bir kədər hiss etdim. Nitqinin tonu da mənə nə isə qeyri-adi görünürdü; bu vida nitqinə oxşayırdı, baxmayaraq ki, o, Zərifə Əzizovnanın səhəti haqqında ağzından birçə kəlmə də söz qaçırmaırdı. Sonra Zərifə xanım ona cavab olaraq xoş sözlər söylədi və göz yaşlarını saxlaya bilmədi...

Sonra biz Tamara ilə həmin gecəni yada salanda başa düşdük ki, o vaxt ikimiz də nəyinsə yaxınlaşdıq hissətimişik. İkimiz də bu yaxınlaşan şeyin Zərifə Əzizovna ilə bağlı olduğunu hiss etmişdik. Ancaq o, bizə tez-tez zəng edirdi və danışdığı qeyri-adi heç nə yox idi. İki ay belə keçdi. Axırncı dəfə o, bizə ölümündən bir həftə əvvəl zəng etmişdi, adətə üzrə mərhəmətlə danışdı. Və birdən - elə bir zərbə aldıq!

Zərifə xanımın vida mərasimində mən ilk dəfə Heydər Əlirza oğlunun gözünü yaşlı gördüm. Mən onu güclü, igit, dözümlü insan kimi tanıyırdım. Burada isə... Biz ona yaxınlaşanda təmamilə başqa şey gördük - elə bil o, atılmış böyük uşaq idi... Bu mənzərə adamın ürəyini sıxırdı. O ayağa qalxdı, bizi öpdü və dedi: "Siz təsəvvür edə bilməzsiniz ki, o, sizi necə sevirdi. Öz uşaqları kimi..."

Zərifə xanımın həyatdan getməsinin bir ilini qeyd edəndə biz qəbir üstünə getdik. Heydər Əlirza oğlu mənəndən,

onun qəbrinin üstündə oxumağı xahiş etdi. Mən Zərifə xanımın çox sevdiyi, Üzeyir bəy Hacıbəylinin "Sənsiz"ini astadan oxudum. Beləliklə biz onunla bir daha vidalaşdıq (Sonralar Heydər Əlirza oğlu onun nəşini Azərbaycana gətirdi, burada dəfn oladı).

Nikolay Dobronravovun sözlərinə yazdığım "Elegiya" adlı mahnımı mən Zərifə Əzizovnaya həsr etmişəm. Yadımdadır, mən bu mahnımı ilk dəfə televiziya da ifa edəndə Heydər Əlirza oğlu mənə zəng etdi: "Sən necə mahnı oxudun! Mən bu mahnını Zərifə Əzizovnanın vəfatından təsirlənərək yazmışam..."

MÜSLÜM MAQOMAYEV, SSRİ Xalq artisti

Zərifə Əziz qızı Əliyevə haqqında keçmiş zamanda danışmaq, yazmaq, həttə düşünmək belə olduqca ağırdır. Axı bu yaxınlara kimi biz onu tribunada itaət kimi görür, qeyri-rəsmi şərhi-də işgüzar, məişət şöhbətləri edir, incəsənətdən danışırıq.

Zərifə xanım hər şeydən əvvəl görkəmli alim-oftalmoloqdur. Təkcə oftalmoloqumu?! O eyni zamanda böyük filosof, gözəl pedaqoq və nətiq idi. Onun elmdə məqsədyönlü fəaliyyəti indi də insan vələh edir. Axı onun elmi fəaliyyətinin əsas istiqamətini görmə orqanının peşə patologiyası müəyyənləşdirir. Bu problem halına çoxları girişə bilmirdi. Çünki elmin bu sahəsi olduqca ağırdır və onun araşdırılması təkcə dərindən oftalmoloq işinə yox, həm də fundamental təcrübə bilgilər tələb edir.

Üstəlik, yüksək təşkilatçılıq bacarığı da vacibdir. Məhz bütün bu keyfiyyətlər Zərifə xanım Əliyevaya xas idi.

Həyat yoldaşı, iki uşaq anası, sonradan nəvə olan Zərifə xanım özünü elmi, pedaqoji, ictimai həyatdan kənarında təsəvvür etmirdi. Görmə orqanına müxtəlif zərərli amillərin təsirinə aradırmaq məqsədilə respublikanın istehsal sahələrində (yod və şin zavodlarının sexlərində, digər sənaye müəssisələrində) elmi tədqiqatlar aparmaq üçün çox vaxt sərf etmək lazım gəlirdi.

...1976-cı ildə Helmqolts adına İnstitutun İxtisaslaşmış Elmi Şurasında onun tibb elmləri doktoru alimlik dərəcəsi adı almaq üçün etdiyi dissertasiya müdafiəsini indi də məmnuniyyətlə xatırlayırıq.

Zərifə xanım peşə patologiyası sahəsində görkəmli oftalmoloq, geniş profilin mütəxəssis həkim olmaqla yanaşı, həm də gözəl pedaqoq idi. Azərbaycanın Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Göz xəstəlikləri kafedrasında oxuduğu mühazirələr bunu bir daha sübut edir.

...Mən xoşbəxtəm ki, uzun müddət Zərifə Əziz qızı ilə işgüzar, habelə ailəvi dostluq şəraitində görüşmək səadəti mənə nəşib olub. Mənəm mərhum orim İvan İvanoviç Şerbatov Əliyevlər ailəsi ilə mənəndən qabaq tanış olmuşdu. İlk dəfə ondan Zərifə xanımın, Heydər Əliyevin, övladları - İlham və Sevilin haqqında söhməli sözlər eşitmişəm.

Zərifə xanımın bu cür işgüzar, bir az da cəsarətlə deyə bilərəm ki, dostluq münasibətləri haqqında onun vaxtsız ölümündən sonra fikirləşmək doğrudan da ağırdır. Mənəm qəlbimdə Zərifə xanım gözəl alim və insan kimi həmişəlik qalacaq.

K.V.TRUTNEVA, Helmqolts adına Moskva Elmi-Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstitutunun direktoru

Zərifə xanım

1948-ci ili xatırlayıram. Gənc həkim bu kafedrada ilk ixtisas kursunu keçir, göz həkimi diplomu alır, sonradan uzun illər ardıcıl olaraq Azərbaycan Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Göz xəstəlikləri kafedrasında dosent, professor və kafedra müdiri vəzifələrini tutur, daim bizim kafedra ilə sıx yaradıcılıq əməkdaşlığı saxlayır, Azərbaycan üçün oftalmologiya mütəxəssisləri hazırlayır. Bu illər ərzində o, gözəl diaqnostik, klinik və cərrah-oftalmoloq kimi təşəkkül tapır, əsl pədaqoq istedadı üzə çıxır.

Cazibəli şifahi nitq mədəniyyətinə malik olan Zərifə xanım həkim-oftalmoloqlar üçün Azərbaycan və rus dillərində müxtəlif ixtisaslar üzrə yüksək elmi səviyyədə mühazirələr oxuyur. Heyrətləndirici bir faktı misal çəkmək istəyirəm. Belə ki, Zərifə xanımın rus dilində həm şifahi danışığı, həm də elmi kürsülərdən yüksələn çıxışları dəqiq və aydın tələffüzü ilə diqqəti cəlb edirdi. O, tribunada özünəməxsus danışmaq manerəsi ilə fərqlənir, möhkəm yaddaşına güvənərək bir qayda olaraq yazılı mətnə baxmadan əhatə etdiyi mövzunu rəngli slaydlar və cədvəllərlə əsaslandırma bilirdi.

Mən dəfələrlə professor Z.Ə.Əliyevanın bir neçə həkimlə birlikdə xəstələri müayinə etməsinin şahidi olmuşam. Zərifə xanım xəstəyə təcili diaqnoz qoymağa, necə deyirlər, "ilk baxışdan diaqnoz qoymağa" tələsmirdi. Bir növ xəstənin daxili aləmini öyrənməyə çalışırdı. Bu həkim xəstənin yaşayış tərzini, vərdişlərini, şikayətini və xəstəliyin baş vermə səbəblərini aydınlaşdırmağa səm göstərirdi. Onun fikrinə, yalnız belə olduqca obyektiv klinik müayinə əsasında düzgün müalicə təyin etmək mümkündür.

Həkimləri təkmilləşdirmə kurslarının müdavimləri əbəs yerə demirdilər ki, professor Z. Ə. Əliyevanın həkimlik mədəniyyəti olanda universaldır. Professor təkcə dərmanlarla və cərrahiyyə alətlərinə üstünlük vermir, sözlə müalicə etməyə çalışır, xəstəni ümidlişliyə qapılmağa qoymurdu...

N.B.ŞULPİNA,
professor, Mərkəzi Həkimləri
Təkmilləşdirmə İnstitutunun kafedra
müdiri, Əməkdar elm xadimi

Zərifə Əziz qızı Əliyeva ömrünün son günlərində mənə yaddaşında məhz həyatda olduğu kimi qeyri-adi insan olaraq qalacaq. Zərifə xanım, hər şeydən əvvəl, həyat sevgisi və marağ dairəsinin böyüklüyü ilə fərqlənirdi: o, həkim-oftalmoloq sənətinin vürğunu idi, elmi tədqiqatlar çox vaxt sərf edirdi, o, oftalmologiyada yeni, çox çətin və az öyrənilən bir sahəni araşdırmış, bu tipli xəstəliklərin profilaktikasına və müalicəsinə böyük töhfə vermişdir. Zərifə Əziz qızı həyatda olduğu kimi, elmdə də özünü tapdığını seçməmiş, elmin az öyrənilən, lakin inkişaf günün tələbi olan sahələrini araşdırmışdır.

Zərifə xanımın xeyirxahlığı, onunla görüşmək səadəti kimə nəsib olubsa, hamıya yaxşı molumdur. Mən isə onu qeyd etməyi özümə borc bilirəm ki, həyatda rastlaşdığım insanlar arasında onun qədər təmasda olduğu hər kəsə, hər şeyə qeyri-adi diqqət və xeyirxahlıq göstərən ikinci bir insanı rast gəlməmişəm. O, elə bir insan idi ki, həmişə xeyirxah olmağa çalışırdı.

Zərifə Əziz qızının sadəliyi də təkrarlanmazdır. Akademik, Əməkdar elm xadimi, professor, müxtəlif mükafatlar laureatı olmasına baxmayaraq, istənilən adam ona üz tutub bilirdi və ciddi məşğul olsa belə, Zərifə xanım istənilən adama kömək əlini uzadırdı. O, Azərbaycan Sülhü Müdafiə Komitəsinin sədr müavini, "Bilik" Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin üzvü kimi böyük ictimai işi aparırdı.

Əziz və unudulmaz Zərifə xanımın ünsiyyətdə olarkən biz müxtəlif məsələlərə, həm ixtisasımızla, həm də adi həyatla bağlı məsələlərə toxunurdun və o, hər şeyə ürək yanığı ilə marağ göstərirdi. O, ailədə qeyri-adi həyat yoldaşı, qayğıkeş ana, sevimli nəvə idi, həmişə onun sevgisi, xeyirxahlığı, qayğıkeşliyi hiss olunurdu. Üstəlik, hər şeyə onun vaxtı çatırdı.

...Ölüm qeyri-adi bir insanı olimizdən aldı. Bir dost kimi bu mənim üçün çox ağır itki idi. Bir daha belə bir insanı həyatda rast gələcəyimi artıq inan-

mıram. Bir insan kimi Zərifə xanım haqqında xatirələri qələmə alarkən başa düşdüm ki, öləri olaraq onun elmi fəaliyyəti ilə kifayətlənmək mümkün deyil. Həm insan, həm də alim kimi Zərifə xanımın ömrünün hər iki tərəfini ahəngdarlıq, uyurluq təşkil edirdi. O, hər şeydə istedadlı idi.

V.V.ŞMELYEVA,
Mərkəzi Həkimləri Təkmilləşdirmə
İnstitutunun Oftalmologiya kafedrasının
professoru, akademik Filatov
adına mükafatın laureatı

Rəhmətlik atam - Azərbaycan Tibb İnstitutunun hospital cərrahiyyəsi kafedrasının müdiri və Azərbaycan Elmlər Akademiyasının prezidenti Mir Əsədulla Mir Ələsgər oğlu Mirqasımovla respublikanın səhiyyə naziri Əziz Məmmədovun oğlu Əliyevi qədim və uzun dostluq münasibətləri birləşdirdiyini yaxşı bildiyimdən Əliyevanın ailəsinə əvvəldən də həmişə dərin hörmət və rəğbətə yanaşırdım. Biz ailəlikcə Zərifə xanıma sidiq-ürəkəndir, hərərətli bir münasibət bəsləyirdik. Ancaq işgüzar və məsləhət xarakterli əlaqələrimiz artıb genişləndikcə, mənə ona hörmətim get-gedə artır, ona görə qürur hissi duyur, onunla fəxr edirdim. Onun özünə, başqalarına, xidməti vəzifəsinə bəslədiyi saf, tərtəmiz münasibət, nadir insani məziyyətləri, istənilən müəkkəb vəziyyətlərdə düzgün nəticələr çıxarmağa, hər hansı informasiyanı anı olaraq təhlil etməyə qadir qeyri-adi dərəcədə iti fəhmi və ağılı, fədakar vətənsəverliyi və bir sıra digər yüksək keyfiyyətləri hamını valeh edirdi. Biz - Zərifə xanımı yaxından tanıyanlar, yer üzündə belə gözəl insanlarla bizi rastlaşdırdığı üçün tələymizə minnətdar olmalıyıq.

O, insanlara inam, nikbinlik tələp edir, səmimi bir müdrikliklə faydalı məsləhətlər verir, böyük nəzakət və nəvazişlə onları yanlış yoldan çəkirdi, pis fikirlərdən daşındıra bilirdi. O, ağılaqalmaz bir lütfkarlıq və səbrlə həmsöhbətini dinləyərək, söylənilərin əhəmiyyətsiz tərəflərini nəzakətlə qulaqardına vurur, diqqətinin əsas və vacib məqamlara cəmləşdirirdi. İşinin həssaslıqdan artıq olmasına baxmayaraq, məsələləri ən xırda təfərrüatlarla qədər yadda saxlayır, hadisələrin gedişini düzgün hesablamayı bacarırdı.

Digər nadir və seçilən cəhəti də onu başqalarından fərqləndirirdi. Zərifə xanım hər hansı bir məsələyə bütöv təbiətə xas olan bütün cəhətlər ilə müdaxilə edirdi. Özünün bütün qabiliyyətlərini, ruhunun dərəkəlməz və daxilən tükənəməz ehtiyatlarının hamısını bu işə sərf edirdi. O, həmişə insanlara təmənənəsiz olaraq kömək göstərməyə hazır idi. Özgələrinin qayğılarını özününkü kimi qəbul eləyə bilirdi və aparıldığı söhbətlər zamanı onun qara, parlaq gözlərinin dərəkəlməzliklərindən həmsöhbətinin üzünə nur səpəlirdi. Bu, iti zəkənin, ruhlandırıcı xeyirxahlığın həmsöhbətə yeni nikbinlik bəxş edən, enerji verən nuru, işığı idi.

Onu xalqımızın fəxri olan görkəmli, məşhur Azərbaycan qadınlarının simvolu hesab edirik. Bu, ən gözəl, ən parlaq və ən böyük insan obrazıdır.

A.M.MİRQASIMOV,
Azərbaycanın Xalq rəssamı

Mən Zərifə xanımı cavan vaxtlarından tanıyırdım. Biz onun rəhmətlik anası ilə 1 nömrəli xəstəxanada müalicə olunurdun və qonşu palatalarda yatırırdıq. Mən tez-tez onun anasına baş çəkirdim, onunla söhbət edirdim. Gözəl qızı Zərifə daim ona qulluq edirdi. Bir dəfə xəstəxanaya gözəl cavan adam gəldi. Zərifənin anası onu təqdim elədi: "Zərifənin əri". Bu, Heydər Əliyev idi.

...Bəzən el arasında deyirlər: "yaxşı adamdır". Bu, kiminsə təbii bir adamın fikri deyil, çoxlarının, olsun ki, yüzlərlə, minlərlə adamın bu şəxs haqqındakı fikirlərindən əmələ gələn rəydir.

Zərifə xanım haqqında mən həmişə gənclərdən eşitməmişəm: "O, ana kimi bizim qədimimiz qalırdı". Yetidimlərdən biri mənə dedi ki, o, qeyri-adi insandır; o, sadəcə, qeyri-adi insan deyil, o - mələkdir...

MİRVARİD DİLBAZI,
Azərbaycanın Xalq şairi

Zərifə xanım həmkarlarının kiçik uğurlarına belə ürəkəndir sevinirdi. Bunu mən şəxsən doktorluq dissertasiya-

mı müdafiə edərkən hiss elədim. O, laboratoriyada çay süfrəsi təşkil edirdi. Evdən çay, konfet, şirniyyat gətirirdi. Belə stol arxasında, sərbəst bir şəkildə, görülən işləri yekunlaşdırır və görüləcək işləri planlaşdırırdı.

Zərifə xanım həmkarlarının yaddaşında özəmətli, nəzakətli insan kimi qalır. O, heç vaxt, heç kimi səhvə, diqqətsizliyə görə məzəmmət etməzdi, birəcə kəlmə də acı söz işlətməyi özünə rəva görməzdi. Lakin adamları yaxşı tanıyırdı və kadrları seçməkdə əvəz edilməz idi.

MƏMMƏD SULTANOV,
təbii elmləri doktoru, professor

İnsan sevinci ilə aşıb-daşan Bakı Qələbə gününü bayram edirdi. Şəhəri hay-küy, sevinc nidaları başına götürmüşdü. Hamı bəxtiyarlıq içində idi.

"Zina, Zina, (uşaqlıqda çağırıldığı ad) - eyyvandan Zərifənin gur və şən səsi eşidildi, - gedək bulvara. Qələbə çaldıq, təsəvvür edirsənmi, biz qələbə çaldıq!" Əl-ələ verib bulvara qaçdıq. Sanki bütün Bakı sahələ yığılmışdı. Bir-birini tanımayan adamlar da qucaqlaşır, bayramlaşır, doğmalarını, özizlərini yada salıb ağlaşırdılar. Biz o vaxtlar çox sevdidiyimiz ağaca çatdıq (o ağac indi də Kukla teatrının yanındadır). Orada başdan-ayağa qara geyinmiş, ağ saçlarına qara kələğayı bağlamış bir qadın dayanmışdı. Sanki yıxılmamaqdan ötrü bir əli ilə ağacdən yapışmışdı, o biri əlində yaylıq tutmuşdu. Zərifə, adətən, tanımadığı adamlardan utanardı, ancaq bu dəfə cəsarətlə həmin qadına yaxınlaşdı, onu qucaqlayıb sakit səsə dedi: "Anacan, qara yaylığımı başından götür, bu gün bayramdır". Qadın höknürdü. Zərifə onu daha bərk qucaqlayıb sinəsinə sıxdı: "Əriniz?" Qadın hıçqıqını güclə boğub dedi: "Yox, oğlum... Üç oğlum..." O gün biz evə qayıdanda Zərifə yumruqlarını düyüb deyirdi: "Nif-rət eləyirəm müharibəyə, insanların əzab çəkəməsinə dözmə bilirdim". Onu tanıdığım bütün bu vaxt ərzində mən ilk dəfə Zərifənin gözlərinin yaşla dolu olduğunu gördüm...

PÜSTƏXANIM ƏZİZBƏYOVA,
akademik

Bilirsiniz, yaxşı həkim olmaq və eyni zamanda yaxşı insan olmaq xüsusi mənə daşıyır. Onu tanıyanlar, ona müriaciət edən pasiyentlər təsdiq edə bilərlər ki, onun necə böyük ürəyi vardı, o, necə sadə insan idi. Yəqin ki, xəstələrdən çoxu bildirdi ki, o, respublikanın rəhbəri Heydər Əliyevin arvadıdır. Onun özü də bunu hiss etdirmək, nəzərə çarpdırmaq istəmirdi. Bütün xəstələr onu şəxsiyyət kimi sevirirdilər, ona şəxsiyyət kimi hörmət edirdilər. İnanın, ola bilsin ki, o, dünyanın ən təvəzökar insanı idi...

ZƏHRƏ QULİYEVA,
professor

Zərifə xanım heyrət ediləcək dərəcədə ürəyi geniş insan idi. Qətiyyətlə tərif sevməzdi. Son dərəcə zərif, nəzakətli idi. Mən bir dəfə də olsa görmədim ki, o, kiməsə acıqlana. Ədəbli, güllümsür, ürəyiaçıq, sadə, xoşrəftar idi. Hətta xoşuna gəlməyən adamlarla da ehtiramla davranırdı. Mənə də belə rəftar etməyi məsləhət görürdü. Kiminsə köməyə ehtiyacı olduğunu ona hiss etdirən kimi, sözlə və işlə ona kömək etməyə tələsərdi. Xahiş edənlərdən heç kimi köməksiz və ümitsiz yola salmazdı, adamlar arasında fərq qoymazdı. O, böyük insan məhəbbətiylə bircə

ZƏHRƏ QULİYEVA,
professor

Zərifə xanım heyrət ediləcək dərəcədə ürəyi geniş insan idi. Qətiyyətlə tərif sevməzdi. Son dərəcə zərif, nəzakətli idi. Mən bir dəfə də olsa görmədim ki, o, kiməsə acıqlana. Ədəbli, güllümsür, ürəyiaçıq, sadə, xoşrəftar idi. Hətta xoşuna gəlməyən adamlarla da ehtiramla davranırdı. Mənə də belə rəftar etməyi məsləhət görürdü. Kiminsə köməyə ehtiyacı olduğunu ona hiss etdirən kimi, sözlə və işlə ona kömək etməyə tələsərdi. Xahiş edənlərdən heç kimi köməksiz və ümitsiz yola salmazdı, adamlar arasında fərq qoymazdı. O, böyük insan məhəbbətiylə bircə

FƏRHAD MƏMMƏDOV

Zərifə Əziz qızı Əliyeva... Tanrının bu dünyaya göndərdiyi seçilmiş və xoşbəxt insanlardan biri... Nəticə, zərif xüsusiyyəti bu azərbaycanlı qadın bütün ömrünü insanları sevməyə, onların xoşbəxt, sağlam olması yolunda fədakarlıqla parvanaya çevrilməyə həsr etdi. Yaşadığı qısa, lakin şərəfli həyat yolunda humanizm, mərhəmət, səfərat, qayğı daim bələdçisi oldu. Zərifə xanım, sözün əsl mənasında, insanlara nur bəxş etmək kimi müqəddəs missiyasını uğurla icra edərək neçə-neçə zülmət dünyalara işıq bəxş etdi. Xalqın xoşbəxtliyini, tələbələrini razılığını, pasiyentlərinin təşəkkürünü özünün tükənəməz sərvəti sandı.

Eləcə də bütün insanların, iş yoldaşlarından tutmuş, alimlə, mütəxəssislərə və sadə zəhmətkeşlərə qədər hər kəsin xoş sözlərlə, minnətdarlıq hissi ilə xatırladığı sevimli bəndəyə, Azərbaycan tarixinin əfsanəvi şəxsiyyətlərindən birinə çevrildi.

Ruhun şad olsun, böyük insan, Zərifə Əziz qızı Əliyeva! Doğma Azərbaycan xalqın səninlə qürur duyur, fəxr edir, hər zaman minnətdarlıqla anır.

YasəməN MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

doğulmuşdu. Bu məhəbbət ürəyinin genişliyindən, səxavətindən, müdrikliyindən irəli gəlirdi.

ALİMƏ ƏLİYEVA,
M. Mirqasımov adına
Respublika Xəstəxanasının həkimi

İşdə heç kimi hiss eləməzdi ki, yüksək vəzifəli şəxsin arvadı ilə yanaşı işləyir. Orada o, "birinci xanım" yox, hər şeydən əvvəl həkim idi. Hamı kimi iş vaxtında gələrdi, iş gününün axırına kimi işləyirdi. Onun yaxın iş yoldaşları Ümnişə Musabəyova, Zəhra xanım və mən iddik. O, hamı ilə dostcasına rəftar edər, heç kimə yuxarıdan baxmazdı. Bütün ömrü boyu bir dəfə də olsun peşə borcunu ailəyə qurban vermədi və ailənin maraqları naminə işdən əl çəkmədi...

ƏNTİQƏ ƏLƏKBƏROVA,
oftalmoloq-cərrah

Biz Zərifə Əliyeva ilə iyirmi il bir yerdə işləmişik. O, həkimlikdə, elm sahəsində böyük müvəffəqiyyətlərə nail oldu. İlk dəfə biz 1964-cü ildə görüşmüşük. Mən ordinatoranı qurtarmışdım. Zərifə xanım mənə böyük qayğı göstərirdi. Bir dəfə dedi ki, bu yolu seçən adam həssas, diqqətli və məsuliyyətli olmalıdır. Lap kiçik bir ehtiyatsızlıq xəstəni ömrü boyu ümitsiz qoya bilər. Laboratoriya təcrübələrinə o, öz rəhbərlik edirdi. Texniki personalın, tibb bacılarının olmasına baxmayaraq, sınaq şərtlərini özü yuyurdu. Bəlkə də dünyada belə sadə insan olmayıb...

HƏYAT ƏFƏNDİYEVA,
Ofthalmologiya ETİ-nin
Uşaq şöbəsinin həkimi

1973-cü ilin payızı idi. Mənim on doqquz yaşım vardı. Hələ uşaq ikən mən ağır sətəlcəm keçirmiş, çətinliklə sağalmışdım, ancaq onun təsiri sonralar mənim gözlərimdə özünü göstərdi. Azacıq bir gərginlikdən gözlərim qızarırdı, sancı mənə incidirdi. Mən özümü insanlar arasında pis hiss edirdim... Mənə Oftalmologiya İnstitutuna müraciət etməyi məsləhət gördülər. Günlərin birində mən ora getdim. Qapıda yaşlı kişi - qarovulcu durmuşdu. Ona öz dərdimi danışdım, vəziyyətimi izah elədim, sonra içəri keçdim. Gördüm ki, bir xanım pilləkənlə asta-asta aşağı düşür. Mənə güllümsədi, sonra ilthabdan qızarmış gözlərimə baxaraq nə baş verdiyi ilə maraqlandı. İş vaxtının qurtarmış olmasına və evə getməyə hazırlaşdırma baxmayaraq, mənimlə birlikdə gəri qayıtdı. Gözlərimi diqqətlə müayinə etdi, keçirdiyimi xəstəlikləri soruşdu, sözümlü kəsmədən mənə diqqətlə dinlədi. Onun xoş rəftarı, sadəliyi və səfəti mənə mütəəssir etmişdi. Haradan olduğumu soruşdu və biləndə ki, Qubadanam, Quba əhalisinə böyük hörmət bəslədiyini dedi. Söhbət zamanı atası Əziz Əliyevi xatırlayaraq kədərli ah çəkdi, səsi titrədi. Yenidən mənim dərdimlə kədərləndi və dərman üçün resept yazdı, təkidlə məsləhət verdi:

- Əgər gözlərin səni tənqə götürməsə, əgər ağrıları dözmək mümkün olsa, çalış, dərmandan istifadə etməyəsən.

Habelə, məsləhət verdi ki, günd müdafiə eynəyi tax. Və təbəssümlə ələvə etdi:

- Toya qədəm sağalar...

Həqiqətən, otuz yaşına qədər görmə ilə əlaqədar bütün problemlərim aradan qalxdı. O vaxtdan çox illər keçib, ancaq mən indi də eynəkəməz gözlərim, xırda şifrləri yaxşı ayırd edirəm və həmişə o qayğıkeş insanı və gözəl həkimi minnətdarlıq hissi ilə xatırlayıram...

FƏRHAD MƏMMƏDOV

İlham Əliyevin AŞ PA-dakı mükəmməl Azərbaycan mübarizəsi

Bu ənənə indi də layiqincə davam etdirilir

İkinci Qarabağ savaşında cəmi 44 günə Azərbaycan qarşısında diz çöküb yalvaran Ermənistan sülh müqaviləsinin imzalanması prosesinə başlanıldığı bir zamanda yenə də müxtəlif təxribatlarından əl çəkmir.

Gah Qarabağın Rusiya sülhməramlılarının nəzarətində olan kiçik hissəsində gizlənən separatçılar sərhədi pozmağa cəhd edirlər, gah da bəzi revanşist qüvvələr sülh danışıqlarına kölgə salmağa çalışırlar. Amma bütün hallarda layiqli cavablarını alırlar. Elə AŞ PA-nın yaz sessiyasında yaşanan növbəti erməni biabırçılığı da bunun əyani təsdiqidir.

Beynəlxalq təşkilatın payız sessiyası çərçivəsində keçirilən sərbəst debatlar zamanı Ermənistan nümayəndə heyətinin üzvü Vardanyan təxribat xarakterli, yalan dolu çıxış edərək Azərbaycanı ittham etməyə cəhd göstərmişdir. Erməni deputat Azərbaycanı ermənilərdən danışaraq yenə də ölkəmizi əsassız iddialarla günahlandırmaqdan çəkinməyib.

Lakin Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov çox təmkinli şəkildə erməni deputatın cavabını verərək əsl həqiqətləri açıqlayıb. Bildirib ki, müharibəyə qədər, hətta müharibə zamanı da Azərbaycanda ermənilər olub, var və olacaqdır. Bu gün Bakıda minlərlə erməni yaşayır. Qarabağda yaşayan ermənilər də Azərbaycan vətəndaşlarıdır və onlara hörmətlə yanaşılır. Ancaq Ermənistanda bu gün bir neçə nəfər azərbaycanlı yoxdur. Ermənistanda bütün azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə aparılıb. "Buna nə deyirsiniz? Ona gö-

rə günahlandırmaq və barmaqla göstərməkdənsə, əvvəlcə güzgüdə özünü də baxın və sonra bəyanatlarla çıxış edin", - deyərək Səməd Seyidov vurğulayıb.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri eyni zamanda təklif edib ki, bu məsələnin mötəbər təşkilatın sessiyasında deyil, ikilikdə masa arxasında öyləşərək müzakirə edilməsi daha məqsədəuyğundur. Yəni Səməd Seyidov çox sakit və təmkinli şəkildə erməni nümayəndə heyətini səmimi dialoqa dəvət edib.

Ancaq qarşı tərəf ənənəsindən əl çəkməyərək Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı müxtəlif ittihamlar səsləndirməkdə davam edib və hətta yalan, böhtandan ibarət çıxışları ilə sessiyanın istiqamətini dəyişməyə cəhd ediblər. Azərbaycan nümayəndə heyəti isə tutarlı arqumentlər, real faktlarla erməni diplomatların layiqli cavabını verərək, hansı ölkənin sülhün tərəfdarı olduğunu bir daha nümayiş etdiriblər.

Hətta erməni deputatın səs-küy salmaq cəhdinə AŞ PA prezidenti Tini Koksdan sört reaksiya gəlib. Qurumun rəhbəri erməni deputata xi-

tabən "səsinizi kəsin" deməyə məcbur olub. Sonda erməni deputat, guya, incimmiş kimi zalı tərk edib və heç bir avropalı parlamentariden ona dəstək görməyib. Bu da bir daha onu təsdiq edir ki, artıq avropalı deputatlar da Ermənistanı dəstəkləmir və beynəlxalq təşkilatın bütün üzvləri sülhün tərəfdarıdır.

Bütün bunlar vaxtilə İlham Əliyevin Azərbaycanın daimi nümayəndə heyətinin rəhbəri kimi AŞ PA-da əsasını qoyduğu uğurlu diplomatiyanın bu gün də qətiyyətli davamının təəcəssümüdür. İlham Əliyevin həmin dövrdə AŞ PA-dakı fəaliyyəti xalqa layiqli və cəsarətli xidmətin nümunəsidir. Yaxşı xatırlayıyıq ki, onun bu təşkilatdakı məqsədyönlü, qətiyyətli və cəsarətli çıxışları Azərbaycanın Avropa məkanında nüfuzunun daha da artmasına güclü təsir göstərmişdir. Məhz İlham Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti sayəsində ermənilər Avropa Şurasında işfə olunmuş, Azərbaycanın ayrılmaz parçası olan Qarabağ haqqında, qondarma "Dağlıq Qarabağ problemi" barədə Qərbi dünyada obyektiv rəy formalaşmışdır. Avropa Şurasında Ermənistanın təcavüzkar, işğalçı dövlət kimi tanınmasında, erməni terrorçuluğunun beynəlxalq terrorizmin tərkib hissəsi olmasının sübuta yetirilməsində Avropa və dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında İlham Əliyevin böyük xidmətləri var.

Bu siyasət bu gün də qətiyyətlə davam edir. AŞ PA platformasında erməni "təbliğatına" ciddi zərbə vurulur və Ermənistanın saxta iddialarının, uydurmalarının qarşısı layiqincə alınır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Hərbi qələbədən diplomatiya zəfərinə

İlham Əliyev Ermənistanı yeni reallıqlara uyğunlaşmağa məcbur edir

Cənubi Qafqazın bugünkü reallıqları iki il əvvəlkindən tamamilə fərqlənir. Vətən müharibəsindəki qələbəsi ilə gündəmi kökündən dəyişən Azərbaycan artıq beynəlxalq ictimaiyyəti də yeni reallıqlar ətrafında səfərbər edib.

Ən mühümü də odur ki, hazırkı müzakirələrdə, dialoqlarda Ermənistanın iddialarına, tələblərinə əhəmiyyət verən yoxdur. Bu vəziyyətdə İrəvanın özü də anlayır ki, Bakının münasibətlərin normalaşdırılması ilə bağlı təkliflərinə arxa çəvirəmsə perspektivdə ona bəna başa gələ bilər.

Azərbaycanla Avropa İttifaqının mövqeləri uzlaşır

Azərbaycanın münasibətlərin normalaşdırılması ilə bağlı təklifləri konstruktivdir. Təsədüfi deyil ki, Brüssel formatında aparılan müzakirələrdə Avropa İttifaqının ortaya qoyduğu mövqe də Azərbaycanın regionda təhlükəsizliyin və rifahın təmin edilməsinə hesablanmış təşəbbüsləri ilə uzlaşır. Aİ də hesab edir ki, artıq gələcəyə baxmaq, yeni reallıqlar çərçivəsində münasibətləri normalaşdırmaq lazımdır. Qurumun Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhədlərin demarkasiyası və delimitasiyasına, iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin hazırlanmasına, nəqliyyat-kommunikasiya xətlərinin açılmasına verdiyi dəstəyi, bu məsələləri daim diqqətdə saxlaması da bunu təsdiq edir.

Ona görə də bir müddət əvvəl Bakının irəli sürdüyü prinsiplərə Ermənistanın etiraz etməyə bəhanəsi qalmadı. Çünki bu prinsiplərə etiraz etmək sülhə, təhlükəsizliyə qarşı çıxmaq olardı ki, bu da hazırkı reallıqlar şəraitində Ermənistanın onsuz da beynəlxalq miqyasdakı mənfi reputasiyasını daha bərdad vəziyyətə salardı. Aydın ki, Ermənistan İkinci Qarabağ müharibəsində yalnız darmadağın olunmadı. Bu qələbə ilə Azərbaycan Ermənistanın işğalçı dövlət olduğunu dünyaya bəyan etdi. Uzun illər beynəlxalq ictimaiyyətə yalan məlumatlar sırayan Ermənistan və dünya erməniliyi haqqı olaraq belə bir sual qarşısında qaldı ki, işğalçı deyildinsə, niyə Azərbaycan tərəfindən darmadağın edildin. Və ya işğalçı deyildinsə, erməni diasporunun kök atdığı bir-iki ermənipərəst dövlət istisna olmaqla, niyə beynəlxalq səviyyədə müdafiə olunmadın?

Bu baxımdan Azərbaycanın qətiyyəti və haqlı mövqeyi Ermənistanı yeni reallıqlara uyğun mövqə qoymağa məcbur edir. Çünki Azərbaycanın münasibətlərin normalaşdırılması ilə bağlı təşəbbüsləri həm də beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə söykənir. Ümumiyyətlə isə, Brüssel formatı Azərbaycanın hərbi qələbədən sonra diplomatiya müstəvisində də zəfərli irəliləməsindən xəbər verir.

Ermənistan verilən son şansı

Azərbaycan üçtərəfli razılaşmalara müvafiq olaraq münasibətlərin normalaşdırılmasına xidmət edən konkret fəaliyyət ortaya qoyur. Bu barədə Prezident İlham Əliyevin Aİ Şurasının rəhbəri Şarl Mişellə telefon danışıqlarında da məlumat verildi. İlham Əliyev Brüssel görüşünün nəticələrinə uyğun olaraq Azərbaycan tərəfinin Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası üzrə milli komissiyanın və iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin hazırlanması üzrə nümayəndə heyətinin tərkibini müəyyən etdiyini və qarşı tərəflə "Bakı-Yerevan" formatında danışıqlara hazır olduğunu vurğulayıb.

Azərbaycanın regionda kommunikasiyaların bərpası istiqamətində fəaliyyəti də respublikamızın münasibətlərin normalaşdırılmasına yönümlü konstruktiv və nəticəyönümlü təşəbbüslərinin təsdiqidir. Aprelin 26-da Rusiya Baş nazirinin müavini Aleksey Ovrucuk qəbul edən Prezident İlham Əliyev bu sahədə görülən işlər barədə danışıqlar bildirib ki, dəmir yolunun Azərbaycan ərazisində artıq 60 kilometrlik hissəsi tikilib və gələcəki inşaat işləri tamamlanacaq. Avtomobil yolu ilə də bağlı Azərbaycan tərəfindən işlər qrafikə tam uyğun şəkildə aparılır.

Dövlət başçısı onu da diqqətə çatdırıb ki, Ermənistan tərəfindən bunlarla bağlı heç bir işə başlanılmayıb. Ermənistan öz ərazisindən keçməsi nəzərdə tutulan avtomobil yolu marşrutunun coğrafi koordinatlarını belə qeyd etməyib. Azərbaycanın bu məsələni dövlətlə qaldırılması baxmayaraq, Ermənistan tərəfindən bunlarla bağlı heç bir cavab gəlməyib.

Göründüyü kimi, Bakı xoş məram nümayiş etdirir. Ermənistan isə bunlardan nəticə çıxarmalıdır. Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı - Zəfər qurultayında çıxış edən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın təklifləri fonunda Ermənistanla xəbərdarlıq edərək bildirib: "Bu təklifi irəli sürməklə bir daha biz xoş niyyətimizi göstəririk və yenə də deyirəm, uzaqgörənlik göstəririk. Ermənistanda hər dəfə baş qaldıran revanşist qüvvələr bilməlidirlər ki, bu, Ermənistan üçün yeganə çıxış yoludur və bəlkə də son şansıdır. Əgər bundan imtina etsələr, onda biz də Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımayacağıq, bunu rəsmən bəyan edəcəyik. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini nəzərə alaraq Ermənistan tərəfi yaxşı başa düşməlidir ki, bu addım nəyə gətirib çıxaracaq".

Bir neçə gün əvvəl dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu istiqamətində Ermənistanın yol verdiyi təxribat, İrəvanın özündə revanşistlərin mitinqləri göstərir ki, bu ölkədə hələ də reallığı başa düşmək və ya qəbul etmək istəməyənlər var. Həmin revanşistlərin yanaşmalarının Ermənistanı hansı vəziyyətə saldığı gözə öndürür. Ona görə də erməni cəmiyyətinin yeganə yolu Azərbaycanın yaratdığı reallıqlarla bağlı konstruktivlik nümayiş etdirməkdir. Bunun əksi isə səfalət içində sürülmək və Azərbaycanın "dəmir yumruğu"na tuş gəlməkdir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Mədəniyyətimizin mərkəzi, qəhrəmanlığımızın simvolu

Şuşada Milli Məclisin komitələrinin birgə dinləmələri keçirilib

AŞ PA Ermənistanı təzyiqlə göstərməlidir

"Münafiqədən sonrakı dövrdə ərazilərin minalardan təmizlənməsi ən vacib məsələ olaraq qalır. Azərbaycan ən çox minanın basdırıldığı və partlamış hərbi sursatın olduğu ölkədir. Azərbaycan hökumətinin əsas məqsədi vətəndaşların öz doğma torpaqlarına sağ-salamat qayıtmasıdır. Bu qayıdışın vaxtı ərazilərin minalardan təmizlənməsindən asılıdır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə bu gündə 30-dan çox azərbaycanlı mülki şəxs və hərbi erməni silahlı qüvvələrinin yerləşdirdiyi minaların qurbanı olub".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Azərbaycanın AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Sevinç Fətəliyeva qurumun yaz sessiyası çərçivəsində keçirilən sərbəst debatlar zamanı deyib.

Deputat bildirib ki, Ermənistan Azərbaycana minalanmış ərazilərin xəritələrini təqdim etməsə də, onların doqquzuncu cəmi 25 faizdir. Erməni işğalçı qüvvələri minlərlə hektar ərazini, su ehtiyatlarını, hətta qəbiristanlıqları da minalayıblar. Ermənistanın minalanmış ərazilərin tam və doqquz xəritələrini verməməsi beynəlxalq hüquqa görə müharibə cinayətidir.

S.Fətəliyeva qeyd edib ki, azad edilmiş ərazilərin ermənilər tərəfindən başdan-başa minalanması orada aparılan bərpa prosesini ciddi şəkildə ləngidir. Bu, Azərbaycanın üzvlərdə və təhlükə törədən humanitar fəlakətin miqyasından xəbər verir.

Qeyd edib ki, humanitar konvensiyaların yerinə yetirilməsini və beynəlxalq hüququn aliliyini təmin etmək üçün çağırışlar olunub. Beynəlxalq təşkilatların bu vəziyyətə kifayət qədər səthi yanaşması və Ermənistanla lazımi təzyiqlə göstərməməsi böyük təəssüf doğurur. Deputat Parlament Assambleyasını beynəlxalq hüquqa riayət etmək, münasibətlərin normalaşması məqsədilə irəliyə doğru addım atmaq üçün Ermənistanı təzyiqlə göstərməyə çağırır.

Aprelin 27-də Şuşada Milli Məclisin daha iki komitəsinin - İctimai birliklər və dini qurumlar və İnsan hüquqları komitələrinin birgə dinləmələri keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, tədbirdə əvvəlcə Azərbaycan torpaqlarının azadlığı uğrunda şəhid olan qəhrəmanlarımızın xatirəsi bir doqquzluq şükutla yad edilib.

Sonra Milli Məclisin Sədr müavini, İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fəzail İbrahimli gündəlikdəki məsələlər barədə məlumat verib. Bildirib ki, birgə dinləməyə üç mövzu çıxarılıb. Gündəliyin təsdiqindən sonra Fəzail İbrahimli "İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə dini abidələrin bərpası sahəsində tədbirlər" mövzusunda təqdim edib.

Milli Məclisin Sədr müavini mövzunun əhəmiyyətindən danışıb. Bildirib ki, 44 günlük Vətən müharibəsində Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əldə edilən şanlı Zəfər son ikiyüzlük dövlətçilik tariximizə ən böyük təntənəsi, milli maraqlara və bəşəri dəyərlərə söykənən dövlət siyasətinin, müdrik rəhbərliyin məntiqi nəticəsidir.

Fəzail İbrahimli diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan heç zaman indiki kimi güclü və müstəqil olmayıb. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyətli iradəsi və gərgin əməyi nəticəsində rəşadətli Azərbaycan Ordusu uzun illər işğaldan qalan torpaqlarımızı azad etdi. Doğmalarına qovuşmuş Şuşa indi bir sıra möhtəşəm tədbirlərə, o cümlədən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurul-

taına və Milli Məclisin tədbirlərinə evsahibliyi edir. Vitse-spiker bu tədbirlərin Şuşada keçirilməsinin böyük siyasi, mədəni, ictimai və hüquqi əhəmiyyətindən danışıb.

Sonra "Böyük qayıdış və reintegrasiya: məcburi köçkünlərin torpaq və əmlak hüquqlarının təmin edilməsi barədə beynəlxalq hüququn və humanitar tələblərin yerini və rolunu" mövzusunda İnsan hüquqları komitəsinin üzvü Bəhrüz Məhərrəmov təqdim edib. O, Prezident İlham Əliyevin 2022-ci il ölkəmizdə "Şuşa ili" elan etməsini beynəlxalq hüququn təntənəsi adlandıraraq, bu qərarın həm beynəlxalq, həm milli çərçivədə hüquqi, regional və humanitar nəticələri barədə danışıb.

Deputat Ermənistanın apardığı təcavüz siyasətini, keçmiş işğal bölgəsində yaşayış üçün bütün şəraitin, infrastrukturun yarasız hala salınmasını, kənd təsərrüfatı, sənaye və digər sahələrdə istehsalat sahələrinin, o cümlədən vətəndaşlara məxsus əmlakın tam şəkildə dağıdılması beynəlxalq hüququn pozuntusu kontekstində qiymətləndirib.

O, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə görülən işlərin məcburi köçkünlərin təhlükəsiz qayıdışı üçün qayıdış prosesinin daha da sürətləndirilməsi, regional iqtisadi-ticarət layihələrinin dəstəklənməsi, sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fikirlərini açıqlayıb.

Mövzularla bağlı İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədr müavini Sahib Əliyev, İnsan hüquqları komitəsinin sədr müavini Tahir Kərimli, deputatlar Anar İsgəndərov, Jalə Əhmədova, Cavanşir Paşazadə, Razi Nurullayev, Elman Nəsirov, Ceyhun Məmmədov, Azər Badamov, Malik Həsənov, El-

gəstrəti dəyişikliklər kontekstində dəyərləndirib. O, Azərbaycan dövlətinin XXI əsrdə dünyada baş verən kardinal dəyişikliklərə adekvat siyasət yürütməsindən və bu siyasətin regional və global çağırışlara cavab verməsindən danışıb. Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı Zəfərin yaratdığı yeni reallıqların dünya nizamına təsiri barədə fikirlərini bölüşüb.

Təqdimatlarından sonra Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahir Oruc çıxış edib. Komitə sədri bu günə kimi gələcək 30 illik yola nəzər salıb. O, gündəliyin mövzularına bəhs edərək, Şuşa tribunasının 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız qələbənin əsasında Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən və pragmatik siyasətini, Ali Baş Komandanın ətrafında bir "dəmir yumruq" kimi birləşən xalq-ordu birliyi dayanır.

Deputatlar düşmənin işğal etdiyi bütün ərazilərdə dini ibadət ocaqlarımızı və tarixi abidələrimizi yerlə-yekən etdiyini qeyd edərək bu vandallığı böyük bir xalqın mədəniyyətini tarixinə vuran ağır bir zərbə kimi xarakterizə ediblər.

Dinləmələrə yekun vuran vitse-spiker Fəzail İbrahimli bildirib ki, Şuşa tarixən bizim mədəni dünyamızın, mədəniyyətimizin, dövlətçiliyimizin mərkəzi, qəhrəmanlığımızın simvolu olub. Şuşa həmişə düşməninə gərək, işğalçılara qarşısında sipər olub. Hazırda Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində quruculuq işləri həyata keçirilib. Məqsəd həmin torpaqlara qayıdacaq insanlar üçün bütün imkanların yaradılmasıdır. İşğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda genişmiqyaslı quruculuq işlərinin aparılması üçün dövlət büdcəsində quruculuq işləri ilə bağlı böyük məbləğdə vəsaitlər nəzərdə tutulub.

Bununla da Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar və İnsan hüquqları komitələrinin Şuşa şəhərində keçirilən birgə dinləmələri başa çatıb.

R.CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Zəfərin "Qafqaz Qartalı"

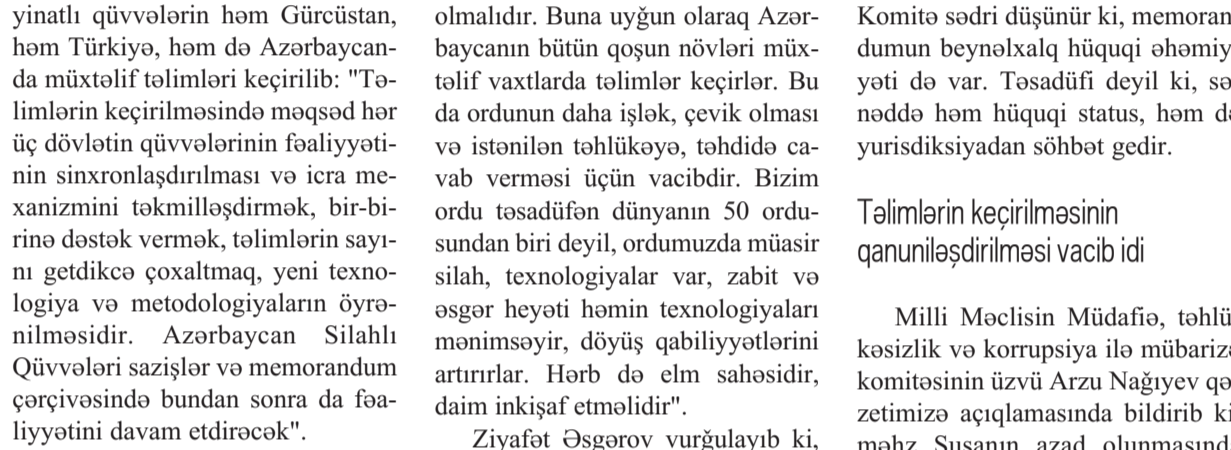
Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan hərbiçilərinin birgə təlimi regionda təhlükəsizlik və sülhün bərqərar olmasına xidmət edir

Son illər Azərbaycanın ordu quruculuğunda xüsusi diqqət yetirilən məsələlərdən biri də müntəzəm olaraq müxtəlif miqyaslı hərbi təlimlərin keçirilməsidir. Diqqəti cəlb edən məqam ondan ibarətdir ki, əvvəlki dövrlərdən tam fərqli olaraq on minlərlə ehtiyatda olan hərbi mükəlləfiyyətlilər də təlimlərə cəlb edilir və onların hərbi ixtisaslarına uyğun təkmilləşdirilməsi həyata keçirilir. Eyni zamanda qardaş və dost ölkələrlə imzalanmış sazişlər, memorandumlar əsasında birgə təlimlər də reallaşır. Bu təlimlər xalqlar arasındakı dostluğun, sıx əməkdaşlığın bir nümunəsidir.

Təlimlərin keçirilməsinin qanunlaşdırılması vacib idi

Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Arzu Nağıyev qəzətimizə açıqlamasında bildirib ki, məhz Şuşanın azad olumasında xüsusi təyinatlı qüvvələrinin müstəsna rolu olduğu üçün "Qafqaz Qartalı" təlimləri ilə bağlı layihənin müzakirəsinin Şuşada keçirilməsi çox mühüm məsələdir.

özünü göstərdi. Hər bir ordu işlək olmalıdır. Buna uyğun olaraq Azərbaycanın bütün qoşun növləri müxtəlif vaxtlarda təlimlər keçirir. Bu da ordunun daha işlək, çevik olması və istənilən təhlükəyə, təhdidə cavab verməsi üçün vacibdir. Bizim ordu təsadüfən dünyanın 50 ordusundan biri deyil, ordumuzda müasir silah, texnologiyalar var, zabit və əsgər heyəti həmin texnologiyaları mənimsəyir, döyüş qabiliyyətlərini artırır. Hərbi də elm sahəsidir, daim inkişaf etməlidir".

Komitə sədrinin sözlərinə görə, memorandum əsasən iştirakçı dövlətlər bir-birindən öyrənmə və hərbi fəaliyyətlərini təkmilləşdirir. Əsas məqsəd regionda təhlükəsizlik və sülhün bərqərar olmasıdır. Əgər hər hansı hadisə baş verərsə, iştirakçı dövlətlərin xüsusi təlim keçmiş qüvvələri bir-birinə dəstək olacaq: "Bilirsiniz ki, 44 günlük Vətən müharibəsində xüsusi təyinatlı qüvvələrimiz xüsusi fərqləndilər. Bu qüvvələrin təlimlərdə öyrəndikləri, onlara aşılana metodların nəticəsi Şuşanın, eyni zamanda digər torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında

üç dövlətin dağ, quru, su və havada döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirmək imkanına malik xüsusi təyinatlı qüvvələri var. Düşünürəm ki, silah, taktika, həmçinin strategiyanın NATO standartlarına uyğun təkmilləşdirilməsi əhəmiyyətlidir. Bu baxımdan təlimlərin keçirilməsinin qanunlaşdırılması vacib idi, çünki bununla təlimlərin gələcəkdə üç dövlətin ərazisində keçirilməsinə hər hansı maneə qalmayacaqdır".

Arzu Nağıyev bildirib ki, Azərbaycan və Türkiyə arasında hərbi sahədə əməkdaşlıq uzun illərdir davam edir. Onun sözlərinə görə, bu, həm kadr potensialının yetişdirilməsi, həm yeni silahların öldə edilməsi, həm hibrid və kibernetik təhdidlərin aparılması, həm də silahlardan istifadə edərək döyüş taktikasının yenidən hazırlanması istiqamətində həyata keçirilir. Bu gün Azərbaycan Ordusu ən mükəmməl silahlarla təchiz olunub. Eyni zamanda ən mühüm strateji məsələni həll etmək üçün ciddi addımlar atır və burada etalon kimi Türkiyə Ordusunun döyüş strategiyası və taktikası da əsas götürülür.

Üç qonşu ölkənin birgə əməkdaşlığının ən yüksək zirvəsi

Hərbi ekspert Ədalət Verdiyev qəzətimizə bildirib ki, erməni terrorunun son illərdə Türkiyənin cənub sərhədləri ilə bərabər, Qafqazda da aktivləşməsi Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyəni birgə təlimlər keçirməyə sövq edir. Hər üç qonşu ölkə "Efes" təlimləri çərçivəsində əməkdaşlıq etsələr də, bəzi təhlükəsizlik məsələləri xüsusi təyinatlıların fərqli formatda malik "Qafqaz Qartalı" təlimlərini də sınaqdan keçirməsini zəruri edir.

Ekspert deyir ki, "Qafqaz Qartalı" təlimlərinin 2017-ci ildən başlanılıb. Burada hər üç ölkənin xüsusi təyinatlı bölmələri bir-biri ilə təcrübə mübadiləsi həyata keçirir, fərqli

Prezident anlaşıma memorandumunu təsdiqlədi

Aprelin 23-də Prezident İlham Əliyev 2019-cu il oktyabrın 10-da Bakı şəhərində imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Hökuməti, Türkiyə Respublikası Hökuməti və Gürcüstan Hökuməti arasında "Qafqaz Qartalı" xüsusi təyinatlı qüvvələrinin təliminə dair" Anlaşma Memorandumunu təsdiq etdi.

İllərdir hərbi sahədə əməkdaşlıq edən Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan arasında "Qafqaz Qartalı" xüsusi təyinatlı qüvvələrinin birgə təlimi 2017-ci ildən keçirilir. Memorandum əsasən, təlim məqsədilə ev sahibi ölkəyə götürülən təchizat və avadanlıqlar gömrük rüsumu və vergilərdən azad edilir.

Həmçinin qeyd edilib ki, anlaşma memorandumu 1 il müddətinə qüvvədə qalır və tərəflərdən birinin digərlərinə memorandumun müddətini bitməsindən 30 gün əvvəl diplomatik kanalları vasitəsilə onu ləğv etmək niyyəti barədə yazılı olaraq bildiriş verməyi təqdirə layiq avtomatik olaraq birillik müddətə uzadıdır.

Birgə təlimlər hərbi fəaliyyətin təkmilləşdirilməsinə xidmət edir

Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov qəzətimizə açıqlamasında bildirib ki, 1995-ci il iyunun 19-da Şimali Atlantika Müqaviləsinin iştirakçısı olan və "Sülhə naminə tərəfdaşlıq"

proqramında iştirak edən dövlətlər arasında silahlı qüvvələrin statusu haqqında saziş imzalanıb.

Sazişə müvafiq olaraq 1996-cı il aprelin 4-də Türkiyə və Gürcüstan, həmin ilin iyunun 10-da Azərbaycan və Türkiyə hökumətləri arasında hərbi təlim, texniki və elmi sahədə əməkdaşlıq, 2011-ci il oktyabrın 26-da isə Azərbaycan və Gürcüstan arasında məxfi məlumatların qarşılıqlı mühafizəsi haqqında saziş imzalanıb. Bütün sazişləri nəzərə alaraq 2019-cu ilin oktyabrın 10-da "Azərbaycan Respublikası Hökuməti, Türkiyə Respublikası Hökuməti və Gürcüstan Hökuməti arasında "Qafqaz Qartalı" xüsusi təyinatlı qüvvələrinin təliminə dair" Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Komitə sədrinin sözlərinə görə, bu, regionda xüsusi təyinatlı qüvvələrin imkanlarının sinxronlaşdırılması və koordinasiyasını asanlaşdırmaq məqsədi ilə Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın müvafiq qüvvələri arasında hər il qarşılıqlı əsasda keçirilən çoxmillətli təlimdir. Anlaşma memorandumunun məqsədi təlimin fəaliyyət sahələrinin təsis edilməsi, təlimə evsahibliyi edən ölkənin təlimin icra, dislokasiya və dislokasiyasını dəyişmə mərhələləri ilə bağlı xüsusi təyinatlı qüvvələrə ölkə ərazisində olduğu müddətdə dəstək göstərməkdir. Eyni zamanda bu memorandumda "Qafqaz Qartalı" xüsusi təyinatlı qüvvələrin hüquqi statusu, yurisdiksiyası müəyyən olunub, giriş və çıxış prosedurları, vergi, öhdəlik və digər məsələlər öz əksini tapıb.

Ziyafət Əsgərov qeyd edib ki, memorandum Milli Məclisdə ratifi-

Enerji resurslarından səmərəli istifadə qaydaları təkmilləşdirilir

Aprelin 27-də Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin onlayn iclası keçirilib. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, iclasda "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" və Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində, "Elektroenergetika haqqında", "Qaz təchizatı haqqında", "Energetika haqqında", "Hidroenergetika qurğularının təhlükəsizliyi haqqında" və "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələri birinci oxunuşda müzakirə edildi.

Komitənin sədri Sadiq Qurbanov "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş) barədə məlumat verdi. Qeyd edib ki, enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət siyasətinin hüquqi, təşkilati və iqtisadi əsaslarını müəyyən edən bu sənəd 9 iyul 2021-ci ildə qəbul edilib və 2022-ci il iyunun 1-də qüvvəyə minəcək.

Təklif olunan dəyişikliklər ədəciklə qanunun təkmilləşdirilməsi və bir sıra müddəaların dəqiqləşdirilməsi məqsədi daşıyır. Qanunun 2.1.1-ci maddəsinə əsasən enerji (enerji resursları) dedikdə, bütün növ enerji məhsulları, o cümlədən yanacaq növləri, borpaolunan enerji, elektrik, istilik, su enerjisi və digər enerji formaları nəzərdə tutulur. Bu baxımdan bir sıra enerji məhsullarına, yanacaq növlərinə (təbii qaz) münasibətə terminoloji baxımdan "həqiqi" sözü işlənilməsi məqsədmüvafiqdir.

Komitə sədri qeyd edib ki, enerji effektivliyi fondunun fəaliyyətinin təmin olunması üçün onun saxlanması xərclərinin fondun öz vəsaitləri hesabına ödənilməsi təklif olunur. Həmçinin bir sıra dəqiqləşdirici dəyişikliklər nəzərdə tutulur.

Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin üzvləri İltizam Yusifov və Nəsim Məhəməliyev dəyişikliklərin əhəmiyyətini qeyd etdilər. Qanun layihəsi birinci oxunuşda baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə edildi.

Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində, "Elektroenergetika haqqında", "Qaz təchizatı haqqında", "Energetika haqqında", "Hidroenergetika qurğularının təhlükəsizliyi haqqında" və "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi haqqında məlumat verən komitə sədri Sadiq Qurbanov qeyd edib ki, layihə "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 9 iyul 2021-ci il tarixli qanununun təbii qaz ilə əlaqədar hazırlanmış, uyğunlaşdırma və terminlərin dəqiqləşdirilməsi məqsədi daşıyır.

Müzakirələrdən sonra layihə birinci oxunuşda Milli Məclisin plenar iclasının müzakirəsinə tövsiyə edildi.

Ü.XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Əbədiyaşar insan

Nərimanov Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə görkəmli oftalmoloq, Əməkdar elm xadimi, tibb elmləri doktoru, akademik Zərifə xanım Əliyevanın anadan olmasının 99-cu ildönümünə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Rayon rəhbərliyi, alimlər və ziyalıların iştirak etdiyi tədbirdə akademik Zərifə xanım Əliyevanın həyat və fəaliyyətinə həsr olunan videoçarx nümayiş etdirilib.

Tədbirdə Nərimanov Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elgin Həbibullayev, oftalmoloq Paşa Qolbinur və Bakı Şəhəri üzrə Baş Təhsil İdarəsinin müdiri Mehriban Vəliyeva çıxış etdilər. Çıxış edənlər Zərifə Əliyevanın tibb elminə verdiyi böyük töhfələrdən, oftalmologiyaya gətirdiyi yeniliklərdən danışırdı, onun dövrünün ən sayılan, seçilən həkimlərindən olduğunu vurğuladılar. Onlar həmçinin Zərifə xanımın sədaqətli ömür-gün yoldaşı olduğunu və ailə dəyərliyinin ən gözəl nümunəsi-

ni göstərdiyini qeyd etdilər. Zərifə Əliyeva Azərbaycan qadınlarının bütün gözəl keyfiyyətlərini özündə birləşdirirdi. Oftalmoloq onu tanıyan bütün insanların yaddaşında xoş xatirələr qalıb. O, mehriban həyat yoldaşı, gözəl ana və sözün əsl mənasında, böyük ziyalı idi.

Tədbirdə Zərifə Əliyevaya həsr olunan şeirlər səsləndirildi. Görüş söhbeti xatirələr, maraqlı müsiki kompozisiyaları ilə yadda qaldı.

Ülkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Qazaxıstan nümayəndə heyəti Gəncədə erməni terroru nəticəsində həlak olan şəhər sakinlərinin xatirəsini anıb

Qazaxıstanın bir qrup KİV və ictimaiyyət nümayəndələri Gəncədə Ermənistanın günahsız müliki insanlara qarşı raket hücumları ilə törətdiyi cinayət yerini ziyarət edib, həlak olan şəhər sakinlərinin xatirəsini anıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qonaqlar erməni terroru nəticəsində həlak olan dinc sakinlərin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq əraziyə gül dəstələri düzüblər. Məlumat verilib ki, işğalçı Ermənistanın silahlı qüvvələri 44 günlük Vətən müharibəsində beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, 1949-cu il Cenevrə konvensiyalarını

və onların Əlavə protokollarını, habelə özlərinin israrlı xahişləri əsasında Moskva da keçirilmiş görüşün yekunu olaraq razılaşdırılmış humanitar atəşkəs rejiminin tələblərini pozaraq Azərbaycanın dinc əhalisini qəsdən hədəfə almaqla yaşıyış məntəqələrini ağır artilleriyadan atəşə tutublar. Düşmənin Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri, yarım milyon əhali olan və münafişə zonasından 100 kilometrədən artıq məsafədə yerləşən Gəncə şəhərinə raket hücumları nəticəsində aralarında qadın və uşaqlar da olmaqla 26 müliki şəxs həlak olub, 142 nəfər yaralanıb.

İsveçdə Ələt Azad İqtisadi Zonasının təqdimatı keçirilib

Aprelin 26-da İsveçin Höteborq şəhərində Ələt Azad İqtisadi Zonasında xarici investitorlara yaradılan imkanların təqdimatı keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Qərbi İsveç Ticarət Palatasının Ələt Azad İqtisadi Zonası ilə birgə keçirdiyi tədbirdə iqtisadi zonaya maraq göstərən yerli şirkətlərə, investitorlara yaradılan investisiya imkanları barədə ətraflı məlumat verilib.

Tədbirdə çıxış edən Ələt Azad İqtisadi Zonasının səlahiyyətli qurumunun İdarə Heyətinin sədri Valeh Ələsgərov iqtisadi zonada investitorlar üçün yaradılan imtiyazlar, ərazidə aparılan infrastruktur, inşaat işləri və inkişafyönümlü layihələr haqqında söz açıb. Sözügedən zonada qanuni çərçivələri tənzimləyən Ələt Azad İqtisadi Zonası haqqında müvafiq qanunvericilik və daxili qaydalardan da danışıq Valeh Ələsgərov burada yaradılmış şəraitə tənzimləyən qanunvericiliyin əsas iqtisadiyyat qanunlarının üstün olduğunu tədbir iştirakçıların diqqətinə çatdırıb. Sözügedən qanunvericilik bazasının unikallığını da qeyd edən səlahiyyətli qurumun İdarə Heyətinin sədri bununla investitorlara yaradılan böyük imkanları vurğulayıb. Valeh Ələsgərov investitorlar üçün sadələşdirilmiş maliyyə, tikinti, mübahisələrin həlli qaydaları, işə götürmə və digər qaydalara da tö-

xunaraq vurğulayıb ki, Ələt Azad İqtisadi Zonasında məqsəd rəqabətli yüksək əlavə dəyərini ixracçılıqla istehsal müəssisələrinin yaradılması və inkişafıdır.

O, habelə layihənin inkişafının ilkin mərhələsini təşkil edən 60 hektar ərazidə aparılan inşaat-quruculuq işləri haqqında da danışıq böyük maraq səbəbindən ikinci fazada nəzərdə tutulandan daha çox ərazinin artıq ayrıldığını və layihələndirmə işlərinə başlanıldığını diqqətə çatdırıb.

Sonra İsveç-MDB Ölkələri Ticarət Palatasının baş direktoru Heinz Sjögren və "Caucasus Consulting Group of Companies" şirkətinin təsisçisi Bəhram Atabəyli Nobel qardaşlarının İsveç-Ələt əlaqələrinin təməlinin qoyulmasındakı tarixi rolu, Azərbaycanda biznes mühiti, İsveç şirkətlərinin Azərbaycan bazarında hazırkı fəaliyyəti barədə danışıb.

Sonra təqdimatla çıxış edən İxrac və İnteraksiya Təşviq Agentliyinin "AZPROMO"nun müşaviri Zöhrab Qədirov ölkəmizdə investisiya imkanları haqqında

ətraflı məlumat verib. Azərbaycan hökumətinin ixracın diversifikasiyasına uğurlu apardığı siyasət haqqında məlumat verən Zöhrab Qədirov bunun üçün həyata keçirilən islahatlardan, o cümlədən Azərbaycanın neqliyət və digər iqtisadiyyat sahələrindəki layihələrindən danışıb.

Sonra çıxış edən Azərbaycan Respublikasının İsveç Krallığında səfiri Zaur Əhmədov hər zaman ölkəmizdə yardım etmək niyyətində olan xarici investitorlarla əlaqələndirmə ilə bağlı səfərliyimizin dəstəyini verməyə daim hazır olduğunu ifadə edərək, xüsusən Ələt Azad İqtisadi Zonası ilə maraqlananlara lazımı kömək göstərəcəyini deyib.

Tədbir əsnasında Azərbaycanın 26 il fəaliyyət göstərən "Emtunga" şirkətinin təmsilçisi Rikard Thelander ölkəmizdəki biznes mühiti haqqında danışıb. Onun sözlərinə görə, şirkət ölkəmizin bazarında uzun illər davam edən fəaliyyətdən məmnun olmaqla yanaşı, burada təklif olunan texnoloji həllərin çəşidini artırmağa çalışır.

Tədbir sual-cavab formasında davam etdi.

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı nümayəndələrinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə MÜRACİƏTİ

Zati-aliləri!
Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının təşkilində göstərdiyiniz yüksək diqqət və dəstəyə görə Sizə bütün qurultay iştirakçıları adından dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Tədbirin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada keçirilməsinin xüsusi əhəmiyyəti və rəmzi mənası vardır. Biz bu tarixi hadisənin iştirakçısı olmaqdan şərəf duyuruq.

Vətən müharibəsindəki möhtəşəm Qələbə Azərbaycan tarixinə qızıl hərfərlə yazılaraq, hər bir azərbaycanlının yaddaşında silinməz izlər buraxmış milli birlik, rəşadət və qəhrəmanlıq salnaməsidir. İftixar hissi ilə boyan edirik ki, məhz Sizin müdrik rəhbərliyiniz və qətiyyətli siyasətiniz nəticəsində Azərbaycan dövləti və xalqı bu sınaqdan alnacaq, üzünə çıxmışdır.

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpası, torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən 30 il boyunca davam etmiş işğalına son qoyulması Sizin apardığınız uğurlu daxili və xarici siyasətin, müasir və güclü ordu quruculuğu istiqamətində gördüyünüz misilsiz işlərin bəhrəsidir. Məhz Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan Ordusu erməni millətçilərinin 200 illik "dəmizdən-dönizə böyük Ermənistan" xülyasını və Ermənistan ordusunun məğlubedilməzliyi mifini darıdanın edərək bu neofaşizm təzahürünə ağır zərbə vurdu. Vətənimiz və xalqımız qarşısında müstəsna xidmətlərinizi dünya azərbaycanlıları hər gün dərin minnətdarlıq duyğuları ilə anırlar.

Möhtərəm cənab Prezident!
Dünya azərbaycanlılarının son qurultayından ötən dövr ərzində diaspor quruculuğu sahəsində mühüm işlər görülmüş, ciddi uğurlar əldə edilmişdir. Sizin tapşırıq və tövsiyələrinizə uyğun şəkildə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunmuş, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə cəmiyyət hə-

yatına inteqrasiyası və onların ictimai-siyasi fəallığının artırılması sahəsində mühüm layihələr həyata keçirilmişdir. Azərbaycana dost münasibəti bəsləyən xalqların müxtəlif ölkələrdəki milli icmaları və diaspor təşkilatları ilə əlaqələr dərinləşdirilmişdir.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara və diaspor təşkilatlarına dəstəyinizə görə Sizə minnətdarıq. Dünya azərbaycanlıları Sizin inamı və məqsədyönlü siyasətiniz nəticəsində Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi dünyanın siyasi səhnəsində öz yerini daha da möhkəmləndirməsindən və global proseslərin fəal iştirakçısına çevrilməsindən qürur duyur. İnanırıq ki, Sizin rəhbərliyinizlə xalqımız qarşıda duran bütün vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələcək, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizi qısa zamanda bərpa edəcək, yenidən abadlaşdıracaq və gözəlləşdirəcəkdir.

Sizi əmin edirik ki, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılması və tanınması, dövlətimizin maraqlarının təmin olunması və mənafeələrinin müdafiəsi naminə dünya azərbaycanlılarının daha mütəşəkkil qaydada təşkilatlanmaları üçün bundan sonra da bütün imkan və bacarıqlarımızı səfərbər edəcəyik.

Bir daha boyan edirik ki, dünya azərbaycanlıları zati-aliniziz Azərbaycanın tərəqqisinə, milli birliyimizin və həmrəyliyimizin möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş siyasətini yekdilliklə dəstəkləyirlər.

Biz ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə xalqımızı hədsiz qürurlandıran siyasətinizin Azərbaycanı bundan sonra da davamlı inkişaf yolu ilə daha firavan gələcəyə aparacağına əminik.

Bu müqəddəs yolda Sizə yeni-yeni uğurlar arzulayırıq.

Müraciət Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qəbul edilmişdir.

*Azərbaycan Respublikası,
Şuşa şəhəri, 23 aprel 2022-ci il*

"Sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılması üzrə 2021-ci ilin ən yaxşı müəssisəsi (təşkilatı)" müsabiqəsinin qalibləri mükafatlandırılıb

Aprelin 27-də Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasında (AHİK) 28 Aprel - Ümumdünya Əməyin Mühafizəsi Günüünə həsr olunan "Sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılması üzrə 2021-ci ilin ən yaxşı müəssisəsi (təşkilatı)" respublika müsabiqəsinin qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Beynəlxalq Əmək Təşkilatı (BƏT) tərəfindən müəyyən olunmuş 2022-ci ildə Ümumdünya Əməyin Mühafizəsi Günü - "Pozitiv, təhlükəsiz və sağlam həyat mədəniyyəti üçün birgə fəaliyyət" devisi altında təşkil olunan tədbirdə çıxış edən AHİK-in sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev ötən il ölkəmizin artan iqtisadi göstəricilərindən, əldə olunmuş nailiyyətlərdən, Şərqi Zəngəzurdə və Qarabağda aparılan sürətli abadlıq-quruculuq işlərindən, həmin ərazilərin iqtisadi potensialından və biznes imkanlarından söz açıb.

AHIK-lə Beynəlxalq Əmək Təşkilatı (BƏT) arasında əmək, əmək münasibətləri, əmək hüququ, əməyin təhlükəsizliyi və mühafizəsi, əmək qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi sahələrində əməkdaşlığın daim genişlənməsi ilə müşahidə olunan fəal əlaqələrin qurulduğunu qeyd edən S.Möhbəliyev respublikamızın BƏT-in 58 konvensiyasını ratifikasiya etdiyini, bu sənədlərin tələblərinin Azərbaycanın Əmək, Mülki, Cəza-tərtibat Xəzərlərində öz əksini tapdığını deyib. O, qeyd edib: "BƏT-in məlumatına görə, hər il dünyada istehsalat sahəsində 339 milyon bədbəxt hadisə baş verir. Bunun nəticəsində 160 milyon nəfər xəsarət alır, 2,34 milyon nəfər həlak olur. MDB üzrə statistik məlumatlara əsasən, hər il region ölkələrində istehsalatda baş verən bədbəxt hadisələr nəticəsində iki

min insan həyatını itirir. Bunun nəticəsində də dünya iqtisadiyyatı 2,8 trilyon ABŞ dolları dəyərində və ya dünyada istehsal olunan ÜDM-in 4 faizi həcmində itkiyə məruz qalır".

Diqqətə çatdırılıb ki, Beynəlxalq Əmək Təşkilatı 2022-ci ildə Ümumdünya Əməyin Mühafizəsi Günüünə "Pozitiv, təhlükəsiz və sağlam həyat mədəniyyəti üçün birgə fəaliyyət" devisi ilə qeyd etməyi tövsiyə edib. 2022-ci ilin əsas mövzusu sosial dialoqun əhəmiyyəti və iş yerində müsbət təhlükəsizlik mədəniyyətinin formalaşdırılmasına bütün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsidir. Həmkarlar ittifaqının texniki əmək müfəttişləri əməyin mühafizəsi üzrə ictimai müvəkkillərlə birlikdə müəssisələrdə nəzarət-proflaktika işi aparıb, iş yerlərində əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində ciddi fəaliyyət göstərilib. 2021-ci il ərzində onlar 175 müəssisə və təşkilatda ictimai müayinə işi aparıb, aşkar edilən pozuntuların 90 faizinin aradan qaldırılmasına nail olublar. Nəticədə 169 texnoloji avadanlıq və dozqah təhlükəsizlik norma və qaydalarına uyğun vəziyyətə gətirilib, 507 nəfərin iş

qə komissiyasının iclasında daxil olmuş sənədlərin hamısı müzakirə edilib və yekdil qərarla 48 müəssisə, təşkilat, sex və sahənin yüksək göstəriciləri müəyyən edilmişdir. İcra Komitəsinin müzakirəsinə təqdim edilən. Müsabiqənin keçirildiyi dövrdə ilk həmkarlar ittifaqı komitələrinin 143, əməyin mühafizəsi komissiyalarının 115 iclasında əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi müzakirə mövzusu olub. Bu dövrdə işgötürənlərlə işçilər arasında yaranmış 26 mübahisəli məsələ həll edilib və həmin məsələlərin yuxarı həmkarlar ittifaqı qurumlarında və ya məhkəmələrdə araşdırılmasına ehtiyac qalmayıb", - deyərək AHİK sədri qeyd edib.

S.Möhbəliyev sonda müsabiqənin qaliblərini qazandıqları bu yüksək nailiyyətə görə təbrik edərək, onlara gələcək əmək fəaliyyətlərində uğurlar diləyib.

Sonra çıxış edən əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev əmək münasibətlərindən, əməyin mühafizəsindən, leqallaşdırılmasından, sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitindən, işgötürənlərin və işçilərin hüquqlarından, qanunvericilik bazasından və bu sahədə qarşıda duran vəzifələrdən danışıb.

Digər çıxış edənlər - Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının (ASK) vitse-prezidenti Vüqar Zeynalov, "Motanot A" şirkətinin Müşahidə Şurasının sədri Elxan Bəşirov əməyin mühafizəsi sahəsində ölkəmizdə görülən işlərdən, bu istiqamətdə sahibkarların üzərinə düşən vəzifələrdən, qurumların bu sahədə nəzarət mexanizmlərindən bəhs ediblər.

Tədbirin sonunda müsabiqənin qalibi olmuş Naxçıvan Muxtar Respublikası Həmkarlar İttifaqı Şurasını və 22 sahə üzrə həmkarlar ittifaqını təmsil edən 48 müəssisəyə diplomlar və hədiyyələr təqdim olunub.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Aparatında 2022-ci ilin may ayında vətəndaşların qəbulu CƏDVƏLİ

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və digər idarəetmə qurumlarının rəhbərləri tərəfindən 2022-ci ilin may ayında şəhər və rayonlarda keçiriləcək vətəndaşların qəbulu CƏDVƏLİ

Vəzifəli şəxs	Qəbul günü
Əli Məhəmməd oğlu HÜSEYNLİ Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin birinci müavini - Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri	4
Adil Abış oğlu ƏLİYEV Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini - Gənclər və idman komitəsinin sədri	16
Fəzail Feyruz oğlu İBRAHİMLİ Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini - İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri	6
Ziyafət Abbas oğlu ƏSGƏROV Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri	12
Zahid Məhərrəm oğlu ORUC Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri	23
Sadiq Haqverdi oğlu QURBANOV Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri	20
Tahir Famil oğlu MİRKİŞİLİ Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri	25
Tahir Musa oğlu RZAYEV Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri	6
Musa İsa oğlu QULİYEV Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri	19
Əhliman Tapdıq oğlu ƏMİRASLANOV Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri	13
Hicran Kamran qızı HÜSEYNOVA Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri	26
Siyavuş Dünyamalı oğlu NOVRUZOV Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri	17
Bəxtiyar Həməzə oğlu ƏLİYEV Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri	11
Qənirə Ələsgər qızı PAŞAYEVA Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri	18
Səməd İsmayıl oğlu SEYİDOV Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin sədri	24
Eldar Rza oğlu İBRAHİMOV Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri	5
Səfa Abbas oğlu MİRZƏYEV Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının rəhbəri	4
Firudin Süleyman oğlu HACİYEV Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İşlər müdiri	10
Hacı Mirhəşim Miryaqub oğlu SEYİD Milli Məclis Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin müdiri	20
Məhəmməd İmran oğlu BAZIQOV Milli Məclis Aparatının İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin müdiri	24
Adil İsrayıl oğlu VƏLİYEV Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri	31
Rüstəm Bəhrüz oğlu MAHMUDOV Milli Məclis Aparatının İcra hakimiyyəti orqanları ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri	27
Fərid Famil oğlu HACİYEV Milli Məclis Aparatının Dövlət qulluğu və kadr məsələləri şöbəsinin müdiri	5

Qeyd: Vətəndaşlar Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının Qəbul Otağında qəbul olunur.
Ünvan: Bakı şəhəri, Parlament prospekti, 1.
"Vətəndaşların müraciətləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun tələblərini təmin etmək məqsədilə: Qəbula yazılma vaxtı: saat 9:00-dan 18:00-dək
Qəbul vaxtı: saat 14:00-dan başlayır.
Qəbul günü qəbula yazılmaq imkanı saat 12:00-da dayandırılır.
Qəbula bir gün qalmış elektron qeydiyyat dayandırılır.
Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə qəbula davət olunan vətəndaşlar şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim edirlər.
Telefonlar: (012) 510-99-38; (012) 510-89-14; (012) 492-74-05.

S/n	Qəbulun keçirildiyi şəhər, rayon	Əhatə olunan şəhər və rayonlar	Qəbulu keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı və idarəetmə qurumu	Qəbulun keçirildiyi gün
1.	Ağcabədi	Ağcabədi, Ağdam, Laçın	Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov	6
2.	İmişli	İmişli, Saatlı, Sabirabad	Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin sədri Zaur Mikayilov	6
3.	Hacıqabul	Hacıqabul, Şirvan	Ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev	12
4.	Ucar	Ucar, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Zərdab	Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev	13
5.	Quba	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən	Təhsil naziri Emin Əmrullayev	13
6.	Bərdə	Bərdə, Tərtər	Baş prokuror Kamran Əliyev	16
7.	Kürdəmir	Kürdəmir, Ucar, Zərdab	Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Qoşqar Təhməzli	17
8.	Göygöl	Göygöl, Daşkəsən	"Azərsu" ASC-nin sədrinin səlahiyyətlərini icra edən Kəçərli Həsənov	17
9.	Şəmkir	Şəmkir, Gədəbəy	Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov	19
10.	Mingəçevir	Mingəçevir, Yevlax	Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev	19
11.	Qazax	Qazax, Ağstafa, Tovuz	"Azərtilikətchizat" ASC-nin sədrinin vəzifəsini müvəqqəti icra edən İlham Mirzəliyev	19
12.	Masallı	Masallı, Colilabad	Ali Məhkəmənin sədri Ramiz Rzayev	20
13.	Salyan	Salyan, Neftçala	Energetika naziri Pərviz Şahbazov	20
14.	Yevlax	Yevlax, Mingəçevir	Fövqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov	20
15.	Sabirabad	Sabirabad, Saatlı, İmişli	İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov	20
16.	Qusar	Qusar, Quba	Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov	20
17.	Gəncə	Gəncə, Goranboy, Samux, Göygöl, Şəmkir, Daşkəsən, Kəlbəcər	Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Arzu Rəhimov	20
18.	Şəki	Şəki, Qax	"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin baş direktoru Ruslan Əliyev	23
19.	Goranboy	Goranboy, Naftalan, Xocalı	Baş prokuror Kamran Əliyev	25
20.	Ağdam (Quzanlı qəsəbəsi)	Ağdam, Ağcabədi, Laçın	Mədəniyyət naziri Anar Kərimov	26
21.	Saatlı	Saatlı, Sabirabad, İmişli	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova	26
22.	Neftçala	Neftçala, Salyan	İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Zaur Əliyev	26
23.	Quba	Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı	Daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov	27
24.	Şabran	Şabran, Quba, Qusar, Xaçmaz, Siyəzən	Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı	27
25.	Qax	Qax, Şəki	Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev	27
26.	Xaçmaz	Xaçmaz, Şabran	Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev	27
27.	Zaqatala	Zaqatala, Balakən	Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin sədri Saleh Məmmədov	27
28.	Qəbələ	Qəbələ, Oğuz	"Azərişiq" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov	27

Vətəndaşların qəbulu müəyyən edilmiş günlərdə saat 10:00-da başlayır.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 22 sentyabr (Bazar günü) tarixli III nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Həftədə iki dəfə çıxır.

Birinci nəşr ili.

Redaksiya ünvanı:

Gəncə ş., Bulatovskaya küçəsi, N-26.

Nömrənin qiyməti 1 rubl.

AZƏRBAYCAN

Elan qiyməti: 1-ci səhifədə sətri 3 rubl;

2-ci və 4-cü səhifədə 2 rubl.

Şəxsən müraciət üçün redaksiya

saat 10-dan gündüz 2-yə qədər açıqdır.

Abunə şəraiti: Yanvarın 1-dək

Gəncədə 30 rubla, aylığı 8 rublə;

başqa yerlər üçün

40 rubla, aylığı 10 rubla.

REDAKSİYADAN

“Azərbaycan” qəzetində çap edilmək üçün göndərilən yazılar redaktorun adına (Gəncə şəhəri, Bulatovskaya 26) göndərilməlidir. Əlyazmalar kağızın bir üzünə səliqəli şəkildə, sətirsətir köçürülməli, yazı nın altında müəllifin imzası və ünvanı olmalıdır. Qəbul edilən məqalələr, redaksiya tərəfindən ixtisar edilə bilər. Xüsusi bir şərt qoşulmamışsa, yazının pulsuz göndərildiyi qəbul edilir. Çapa qəbul edilməyən yazılar haqqında redaksiya izahat vermirdir.

BAKININ ALINMASI HAQQINDA

Gürcüstan Hökumətinin ezam etdiyi nümayəndə heyəti, başda general Maqalov olmaqla, yaxın günlərdə Bakıya gələcək. Nümayəndə heyəti, gürcülərin öz vətənlərinə qayıtmasını təşkil etmək, eyni zamanda Tiflisə neft və mazut göndərilməsi üçün Azərbaycan Hökuməti ilə danışıqlar aparmaq məqsədi ilə gəlir.

Tiflis qəzetlərindən bəzilərinin axır vaxtlarda Azərbaycan Cümhuriyyətinə qarşı düşmənçə mövqə sərgiləməsi, Azərbaycan Gürcüstan Hökuməti yanında nümayəndəsi M.Y.Cəfərovu, Gürcüstan Cümhuriyyətinin Xarici İşlər nazirinə müraciət edərək, öz etirazını bildirmək məcburiyyətində qoymuşdur. M.Y.Cəfərov Gürcüstan Cümhuriyyəti qəzetlərində Azərbaycan ordusunun təhqir edilməsinə son verilməsinə, “Borba” və “Trudovoye znamya” qəzetləri redaksiyalarının məsuliyyətə cəlb edilməsinə xahiş etmişdir.

Qurban bayramı günündə Tiflis Meydanında şia məscidində Zaqafqaziya şeyxülislamı tərəfindən, Azərbaycan Cümhuriyyəti əsgərlərinin Bakını alması münasibəti ilə ibadət və dua mərasimi keçirilmişdir. Mərasimdə Azərbaycan Cümhuriyyətinin diplomatik nümayəndəsi M.Y.Cəfərov, Osmanlı İmperiyasının diplomatik nümayəndəsi Əbdülkərim paşa, İranın Tiflisdəki general-konsulu və digər şəxslər iştirak etmişdir.

Dünən axşam, Azərbaycan Hökuməti üzvlərinin Bakıdan qayıtması gözlənilirdi.

Azərbaycanla qonşu ölkələr arasında qarşılıqlı münasibətləri nizama salmaq üçün yaxın günlərdə Tiflisdən Bakıya polkovnik fon der Qoltsun başçılığı ilə alman nümayəndə heyəti gələcəkdir.

Gəncə ermənilərinin nümayəndə heyəti Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin başçısı Xan Xoyskini ziyarət etmiş və Bakının alınması münasibəti ilə təbriklərini çatdırmışdır.

Cənab Xan Xoyski, Azərbaycan ermənilərinin nümayəndələrinə təşəkkür etmiş və bildirmişdir ki, hal-hazırda Azərbaycan ermənilərinin Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin tərkibində təmsil edilməməsinin yeganə səbəbi, Bakının müdafiəçiləri arasında ermənilərin də yer alması və bu şərtlər altında böylə bir təmsilin mümkün olmamasıdır. Fəqət indi, Bakının alınmasıyla, şərait tamamilə dəyişmişdir və Azərbaycan Cümhuriyyətinin Müəssislər Məclisinin çağırılmasıyla birgə, hökumətin tərkibinə yerli ermənilərin də daxil olacaqları şübhəsizdir.

Sonda cənab Xan Xoyski, Bakı uğrunda mübarizə davam edərkən, Gəncə ermənilərinin nümayiş etdirdikləri ölcülü və bitərəf mövqə üçün nümayəndə heyətinə təşəkkürünü bildirmişdir.

BAKININ SÜQUTU HAQQINDA

İştə, Bakı süqut etdi. Bizim cəsur əsgərlərimizin zərbələri altında süqut etdi.

Mübarizənin aqibəti qabaqcadan məlum idi. Ancaq nifrətin kor etdiyi şəxslər bunu görmək istəmirdilər. Haqiqətən də, bir tərəfdə mənəvi cəhətdən güclü, vəzifə bərcunə sadıq, çəkinmədən ölümə gedənlər, digər tərəfdə isə sayca çox və təpədən-dır-

nağa silahlı, fəqət qorxaq və sadəcə bütün müsəlmanlara qarşı bəslədikləri nifrəti güclü olanlar var idi.

Bakının alınmasının əhəmiyyəti çox böyükdür. Bunu, Bakının süqutu xəbərinin bizim düşmənlərimizi necə qəzəbləndirdiyinə baxmaqla da görmək mümkündür.

“Borba” qəzeti öz kinini gizlədə bilmir. Bakının süqutu haqqındakı xəbərin hər kəlməsində quduz kimi tüpürçəklər saçılır. Hakim partiyanın orqanından, öz gizli niyyətlərini ifadə edərkən daha təmkinli olması gözlənilirdi. Qəzet, Bakıda meydana gələ biləcək qırğınlar barəsində qabaqcadan ildırımlar yağdırır. Halbuki, martın 20-ci günlərində Bakının küçələri on minlərcə müsəlmanın qanıyla qızıla boyananda, demokratiya müdafiəçilərinin dodaqlarında narahatlıq sözləri, qəzəbin müqəddəs alovu harada idi? Əlbəttə, Bakıdakı qırğın “sosializm” adı altında həyata keçirilmişdi, o “sosializm” ki, çarizmin ən pis günlərini cəlləndirmişdir.

Qəzet, əhalisinin əksəriyyəti müsəlmanlardan ibarət şəhərin, müsəlman Azərbaycanın paytaxtı olacağı düşüncəsindən narahatlıq keçirir...

Düşmənlərimizin kini, qanuni paytaxtımızın müxtəlif avartürüstlərdən təmsilənməsindən irəli gələn sevincimizi daha da artırır.

Yaşasın Azərbaycan!

T. M.

DİNC ƏHALİNİN “QEYDİNƏ QALANLAR”

“Kavkazskoye slovo” qəzetinin 8 sentyabr tarixli nömrəsində “Bakı” bölməsində aşağıdakı xəbər getmişdir:

“İ.İ.Ramişvili Bakıdan, Diktatura sədri Tyuşkovun imzasını daşıyan radioteleqram almışdır. Radioteleqramda; hərbi nöqtəyindən nəzərdən mənasız olan və dinc əhalinin qurbanlar verməsinə yol açan Bakı və ətraf kəndlərin bombardmanına son qoyulması üçün türk və alman komandanlığına təsir göstərilməsi xahiş edilməkdədir.”

Yəqin ki, Tyuşkovun radioteleqramı, Bakı uğrunda mübarizənin şəraitindən və xarakterindən xəbərdar olmayanlara təşanmışdır. Bu qanlı hərç-mərclik və vəhşi özbaşınalıqla yaxından tanış olanlar üçünsə bu teleqram, sadəcə olaraq, “alicanab” müdafiəçilərinin içində boğulduqları həyasızlıq çirkəbinin yeni bir dəlili ola bilər.

Dinc əhalinin maraqlarından dəm vurmaq tyuşkovlaramı, yoxsa arakəlyanlaramı qaldı? Dinc əhalini cəhənnəm əzabının içində saxlayanlar, aclıqla məhv edənər, milyonlarla adamı fəlakətlərə düşür edənər və onları ən qeyri-insani üsullarla alçaldanlar elə özləri deyilmi? Hər gün şəhərdən axan bu qan selləri, doğma ocaqlarını qoyaraq məchul bir aqibətin ardınca başqa diyarlara sürüklənən qaçqınlar və ən nəhayətdə, aclıq və digər məhrumiyyətlər üzündən şəhərdə hər gün onlarca ölənlər dinc sakinlər – bütün bunların məsuliyyəti kimin vicdanındadır? Rus vətənpərvərləri libasına bürünərək neftli Bakını da, donanmanı da, öz-özlərini də cingiltli ingilis qızılına satarkən zərrə qədər utanmayan, yerli xalqın arzularını və iradəsini qətiyyənlərə almayan, Rusiyanın özü tərəfindən elan edilən prinsiplə – xalqların öz müqəddaratları təyinetmə prinsipi ilə hesablaşmayan vətən xainlərinin vicdanlarında deyilmi?

Tyuşkov hansı türk bombardmanından danışır? Axı Bakının ətrafındakı bütün kəndlər müsəlman kəndləridir və bu kəndləri bombalayanlar hər halda türklər

deyil, menşevik-daşnak-ingilis topları və bombalarıdır.

Bəli, dinc əhalinin atəşə tutulmasını ümumiyyətlə Türk Komandanlığı deyil, menşevik-daşnak bloku başlatmışdır. Onlar öz sevimli metodları ilə – soyğunçuluqla, daha dəqiq desək, o vaxta qədər öz kəndlərində tamamilə sülh şəraitində yaşayan məşğulların heyvan sürülərini qovub aparmaqla işə başladılar. Öz mallarının arxasınca getmək istəyən kəndliləri, əsgər forması geymiş quldurlar atəş açmaqla qarşıladılar. Dinc əhalinin “qeydinə qalanlar” ertəsi gün, aparılan heyvanların əvəzini vermək yerinə, məşğulların üstünə zirehli avtomobillər göndərdilər: Bu “asiyalılar” öz mallarını geri istəməyə necə cürət ediblər!

Dinc əhali Məştağa bağlarını qoyaraq, Bilgəh və Nardarana pənah aparmağa məcbur oldu. Ancaq bəzi kişilər, daşnak müzlularının müsəlman kəndlərində əl atdıqları üsullardan hələ bolşevizm dövründən etibarən yaxşı xəbərdar olduqları üçün, onların kəndə soxulmasına icazə verməkdənsə, ölməyi üstün tutmuşdur. Atışma başlamış, onlarca dağıstanlı da atışmanı eşidərək hadisə yerinə gəlmişdir. Quldurlar layiqli cavablarını almışlar, Zabrat istiqamətində qaçaraq, orada daha əvvəlcədən Mantaşevin zavodunda yerləşdirildikləri toplardan Məştağa kəndini atəşə tutmağa başlamışlar. Kəndin atəşə tutulması gündüz saat 2-dən axşama kimi davam etmişdir.

Qurbanlar, əlbəttə ki, ancaq dinc sakinlər arasında meydana gəlmişdir, çünki dinc əhalinin “qeydinə qalanlar”, kənddən xeyli aralanmış olan rəqiblərini yox, məhz kəndi atəşə tuturdular. Hətta məşğulların köməyinə türk birlikləri gəldikdən, kəndin 34 verst uzağında sən gərlər qurulduqdan və toplar yerləşdirildikdən sonra belə, yəndə kəndin özü atəşə tutulurdu.

Yenə eyni şəkildə, hər hansı bir səbəb olmadan, sahil kəndləri Zirə ilə Türkan dənizdən atəşə məruz qalmışdır.

Ancaq bu yaramazlıqlardan sonra Türk Komandanlığı şəhərin bəzi hissələrinə bir neçə mərmə atmaq qərarına gəlmişdir. Fəqət xəbərdarlıq məqsədi daşıyan bu hərəkət, dinc əhalinin “qeydinə qalanların” həqiqi simasını açıb ortaya qoymuşdur: dənizdə toplarla təchiz edilmiş paraxodlar görünmüş və müsəlmanlarla birgə xristian və yəhudilərinin də yaşadığı bütün sahil bəndləri amansızlıqla atəşə tutulmuşdur. Eyni hal, hər gün davam etmişdir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, atəşə məruz qalan məntəqələrin heç birindən, bir dəfə olsun cavab atəşi açılmamışdır. Bunun yeganə və bəsit bir səbəbi var idi: bu yerlər cəbhə arxasında qalan, müdafiəsiz yerlər idi. Bağların əhalisi, sahilə lap yaxın üzərək gah bu, gah digər evə atəş açan, ac əhaliyə taxıl daşıyan qaçıqları qovub tutan bu quldurları çəşqinliqlə izliyirdi.

“Hökumət hani? Bolşevik anarxiyasına qarşı şiddətlə etiraz bildiren “qanun-pərəstlər” hani? Nəhayət, məşhur ingilis centmenliyi hani? Bu qanunsuzluğa niyə icazə verirlər? Dinc əhalinin nə günahı var? Qadınların və uşaqların nə günahı var?” – Bağların sakinləri çəşqə qalaraq bir-birlərindən soruşurdular.

Fəqət heç bir hədd tanımayan quldurlar öz çirkin əməllərinə aramsız davam edirdilər. İngilis təyyarələri müdafiəsiz kəndlərə və hətta sanitar məntəqələrinə qombalar atmağa başlayanda, məşhur ingilis centmenliyinə bəslənən ümid də tamamilə məhv oldu...

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, menşevik-daşnak birliklərinin tutduqları kəndlərdə bütün ərzaq məhsulları sakinlərin əlindən alınmış, onların uvləri və əmlakları qarət edilmiş, kəndlərdə qalan əhali isə öldürülmüşdür. Şəhər ətrafında yaşayan müsəlmanlar da eyni vəhşiliklərə məruz qalmışdır.

İcazə verin soruşum: Dinc əhalinin maraqlarının “qeydinə qalanlar” rolunda çıxış etmək bu adamların düşür?

Bakinets

GƏNCƏ, 22 SENTYABR 1918

Bakının alınması və Azərbaycan Hökumətinin öz paytaxtına köçməsiylə, ölkəmizin aqibəti haqqında qərarlar qəbul edənərin qarşısında bir sıra siyasi, mədəni və iqtisadi problemlər dayanmaqdadır ki, bunların təxirə salınmadan və ehtiyatla həll edilməsi lazımdır.

Bakının əsgərlərimiz tərəfindən alınması siyasi baxımdan çox böyük əhəmiyyət kəsb edir, ancaq yaddan çıxarmaq olmaz ki, imperialist dövlətlərin Bakı kimi ləzzətli bir tikəyə göz dikmələrinin qarşısını ala bilmək və Bakı üzərində Azərbaycanın qeydsiz-şərtsiz, müstəsna haqqının tanınmasına nail olmaq üçün hələ böyük səylər, diplomatik müzakirələr və bəlkə qurbanlar lazım olacaqdır.

Müasir kapitalizm əsrində iqtisadi məsələlər dövlətlərin siyasi həyatında həlledici rol oynayıb və bir dövlətin xüsusi çəkisi, əsasən onun iqtisadi gücü ilə ölçülür. Özüün zəngin neft bölgəsi ilə birgə Bakı şəhəri, demək olar ki, dünya ölçüsündə bir bazarıdır və bu bazarda maraqları olan kapitalist dövlətlərin diqqətini özünə cəkməyə bilməz. Bu dövlətlərin maraqları Bakıda toqquşa bilər, Bakı onların arasında bir münəfişə predmetinə çevrilə bilər və Bakının sərvətindən faydalanmaqda imtiyazlı olmağa can atan bu dövlətlər arasında çoxlu mübahisələr meydana gələ bilər.

Ölkələr arasındakı bütün iqtisadi və siyasi problemlərin yekun həllinin ümumdünya sülh konfransındakı qüvvətlər nisbətindən asılı olacağı şübhəsizdir. Buna baxmayaraq, halhazırkı siyasi vəziyyət Azərbaycanın siyasi rəhbərliyindən qətiyyətlə tələb edir ki, Bakının neft sahələrinin bizim dövlətçiliyimizin inkişaf etdirilməsinə qarşısında maneəyə çevrilməməsi, əksinə, bu amildən siyasi vəziyyətimizi yaxşılaşdırmaq və möhkəmləndirmək məqsədi ilə istifadə edə bilməyimiz üçün əlverişli siyasi şərait yaratsınlar.

Keçmiş Rusiya İmperiyasının ərazisində meydana gələn bütün yeni dövlətlərlə müqayisədə Azərbaycan, öz siyasi varlığını və iqtisadi rifahını təmin etmək baxımından ən əlverişli şərtlərə malikdir. Onun, dünyanın ən zəngin neft bölgəsinə sahib olması, tükənməz və müxtəlif mineral sərvətləri, geniş pambıq sahələri və kənd təsərrüfatının digər zəngin çeşidləri, ölkənin iqtisadi gücünü təmin etmək baxımından kafidir. Azərbaycanın bütün fəal və süurlu qüvvələrinin birləşməsi, ölkənin iqtisadi və mədəni inkişafı üçün əlverişli siyasi şəraitin yaradılmasına imkan verəcəkdir.

YERLİ XRONİKA

Gürcüstan Cümhuriyyətinin Azərbaycan Hökuməti yanındakı nümayəndəsi N.İ.Kartsivadze Gəncəyə gəlmişdir.

Son zamanlarda Gəncəyə Göyçə gölü ətrafından böyük qaçqın dəstələri gəlməkdədir. Qaçqın idarəsi onları yerləşdirmək üçün Ərəş və Şamaxı uyezdlərinə göndərməkdədir.

TRANSLİTERASIYA İLƏ BAĞLI QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

“Azərbaycan” qəzetinin 3-cü nömrəsi sadəcə rus dilində, iki səhifə həcmində çap edilmişdir. Kolleksiyanı tamamlamaq namına, bu nömrə rus dilindən tərcümə edildi. 3-cü nömrədə gedən materialların bir qismi (sərhəd keçşi qaydaları, 17, 18, 22 və 24 iyul 1918-ci il tarixli Hökumət qərarları, Torpaq, Ticarət və Sənaye Nazirliyi əmrləri) daha sonra qəzetin Azərbaycan dilində çap edilən versiyasının müxtəlif nömrələrində daxil edildiyindən, 3-cü nömrədən çıxarıldı.

Bakının alınması haqqında

səh. 19. “Qurban bayramı günündə Tiflis meydanında şia məscidində Zaqafqaziya şeyxülislamı tərəfindən...”: O dövrə Zaqafqaziya şeyxülislamı Axund Məhəmməd Pişnamazzadədir.

Bakının süqutu haqqında

səh. 20. “Hakim partiyanın orqanından...”: Burada söhbət Rusiya Sosial-Demokrat Fəhlə Partiyasından gedir.

Dinc əhalinin “qeydinə qalanlar”

səh. 21. “İ.İ.Ramişvili Bakıdan, Diktatura sədri Tyuşkovun...”: Burada söhbət Sentrokaspi Diktaturasından gedir.

səh. 23. “Bakinets”: Bu imzannın, Məhəmməd Sadiq Axundzadəyə (Aran) məxsus olduğunu ehtimal edirik.

Müsəlman həyatından

səh. 25. “...Ural oblastının qırğızları öz qurultaylarında 17 nəfərdən ibarət Müvəqqəti Hökumət seçmişlər...”: Burada söhbət Alaş-Ordanın Qorb şöbəsinəndən gedir.

***

Gəncədən öz vətənlərinə gedən bir qrup ukraynalının Sevastopoldan göndərdikləri məktub alınmışdır. Məktubda deyilir ki, fəlakətlərə, bahalılığa və xoleraya dair söylənən hər şey çox şişirdilmişdir. Gəmidə naharın qiyməti 5 rubldur. Limanlarda qiymətlər Tiflis qiymətlərindən yüksək deyil. Gəmi rabitəsi kifayət qədər müntəzəm həyata keçirilir.

***

19 avqustda Gəncə uyezdirinin Dəllər kəndində Eynulla Miçi oğlu öz qayını Seyid Əsgər Seyid Dadaş oğluna xəmcərlə 12 öldürücü zərbə, arvadı Əvəz Kərbəlayı Musa qızına 4 xəncər yarası vurduqdan və baldızının sağ əlinin 2 barmağını kəsdikdən sonra, 3 yaşındakı uşağı da alaraq qaçib gizlənmişdir.

***

Mülkədar Mürsəl bəy Şahmalıyevin Səngər kəndindəki mülkünə 6 sentyabrda iki müsəlman gələrək, türk əsgərləri olduqlarını və oradakı erməni qaçqınlarının üstünə axartmaq əmrini öz komandirlərindən aldıqlarını demişdir. Şahmalıyevin də iştirakı ilə erməni qaçqınlarının üstünü axartmış və onların bütün pullarını (rus kredit biletiylə 25 min rubl və 720 qızıl rubl) almış, sonra xalçaları, qiymətli paltarları, qadınların üstündəki qiymətli gümüş və qızıl zینət əşyalarını da alaraq, hamısını Türk Komandanlığına təhvil verəcəklərini söyləmiş və oradan çıxıb getmişlər. Daha sonra, bu adamların soyğunçu olduqları, onlardan birinin Gəncə şəhər sakini Muxtar Məmməd oğlu, digərinin isə Batumi şəhər sakini Mustafa Məmməd oğlu olduğu anlaşılmışdır. Polis bu şəxsləri tutaraq həbsxanaya salmışdır.

MÜSƏLMAN HƏYATINDAN

Samarada çıxan “Zemlya i volya” qəzeti xəbər verir ki, Ural oblastının qırğızları öz qurultaylarında 17 nəfərdən ibarət Müvəqqəti Hökumət seçmişlər. Təsis məclisinin keçmiş üzvü Dostməhəmmədov hökumətin sədri seçilmişdir.

***

İstanbul qəzetləri xəbər verir ki, İstanbulda yaşayan Zaqafqaziya müsəlmanları, Zaqafqaziya müsəlmanlarının sosial və mədəni inkişafına kömək etmək, xilafətlə və Osmanlı türkləri ilə əlaqələrinin möhkəmləndirmək məqsədilə bir cəmiyyəti qurmuşlar.

Elan

Bank işçisi, kiçik maaş müqabilində axşamlar yazıpozu ilə məşğul olmaq üçün münasib iş axtarır. Kommersiya bankları, fabriklər, zavod və dayırmən mühasibatçıları ilə yaxından tanışam.

Ünvan: Uçılışnaya, 7. Bexterev.

Redaksiya heyəti

Hədəfi azyaşlılar olan yeni virus yayılır

Hazırda dünya ölkələrində, eləcə də Azərbaycanda global pandemiyann səngiməsi, yoluxma faizlərinin və ölüm hallarının azalması ilə bağlı vəziyyət ürəkəandır. Dünya səhiyyəsi getdikcə koronavirusa qalib gəlir.

Lakin son günlər, xüsusilə də uşaqlar arasında yayılan mənsəyi bilinməyən virus hər bir ölkədə ciddi narahatlıq yaradıb. Bir neçə gün öncə ABŞ və Böyük Britaniyada uşaqlar arasında koskin hepatitə (qaraciyərin iltihabı) yoluxma halları müşahidə edilmişdir.

Yeni virus qaraciyər transplantasiyasına səbəb olur

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının yaydığı məlumata əsasən, Avropa və

ABŞ-da azyaşlı uşaqlarda yayılan mənsəyi məlum olmayan hepatit virusuna indiyə qədər 11 ölkədə 169-dan çox yoluxma halı aşkarlanmışdır. Yoluxanlardan 17 nəfərdə qaraciyər transplantasiyasına ehtiyac yaranıb. Həmçinin xəstəlikdən bir ölümlə də qeydə alınıb. 169 yoluxmadan 74-ü Böyük Britaniyada baş verib. Artıq Şotlandiyada da xəstəlik yayılmağa başlayıb.

Mütəxəssislər ehtimal edirlər ki, bu xəstəliyə səbəb adenovirusun yeni variantıdır. Adenoviruslar insandan-insana keçə bilən, soyuqdeymə, çəhrayıgöz və gastroenterit kimi bir sıra xəstəliklərə səbəb olan böyük virus ailəsinə təşkil edir. Onlar yalnız nadir hallarda sağlam insanlarda ağır hepatitin səbəbi kimi bildirilir.

Böyük Britaniyanın Səhiyyə Təhlükəsizliyi Agentliyinin məlumatına görə, bu hal, əsasən, 6 yaşdan kiçik uşaqlarda müşahidə edilmişdir.

şahidə edilmişdir, ortalama yaş isə 3 yaşdır. 10 yaşdan yuxarı uşaqlarda yoluxmaya çox az sayda rast gəlinib. Yoluxanlar arasında bir çoxlarının sağaldığı qeydə alınsa da, vəziyyəti ağır olanlar da var.

Bu növ hepatitin əsas simptomlarına sarılıq, qusma, ishal, qarın ağrısı və s. daxildir. Bu xəstəlik də koronavirusda olduğu kimi, yaxın təmas, öskürək, asqırma və müxtəlif səthlərə toxunma yolu ilə yayılır. Qorunmaq üçün isə gigiyenik təmizliyə xüsusi diqqət edilməlidir. Əlin tez-tez sabun və su ilə yuyulması ən yaxşı müdafiə üsuludur.

Bu virusa hələ ölkəmizdə rast gəlinməyib

Səhiyyə Nazirliyi, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin birgə açıqlamasına əsasən, ABŞ və Avropada qeydə alınan bu virusla bağlı epidemioloji vəziyyət dərhal araşdırılıb. Nəticələr əsasında indiyə qədər ölkə ərazisində uşaqlarda mənsəyi məlum olmayan hepatit virusuna yoluxma halı aşkarlanmayıb.

Həmçinin nəzərə çatdırılır ki, Azərbaycanda vəziyyət diqqətlə izlənir və nəzarət altındadır. Bu hadisədən təsvişə düşməmək, ancaq profilaktik tədbirlərə, xüsusən, adi gigiyena qaydalarına riayət etmək tövsiyə edilir. Əllər tez-tez yuyulmalı, xəstə insanlarla (asqırma, öskürmə və s. əlamətləri olan) təmasdan çəkinməli, həmçinin çirkli oğlrlə gözlərə, buruna və ağıza toxunulmamalıdır.

Xüsusilə bu məsələdə valideynlər və uşaqlara qayğı göstərən digər şəxslər diqqətli olmalıdırlar. Hepatitin simptomları müşahidə edildiyi anda dərhal tibb işçilrinə məlumat verilməlidir.

Aydan XƏLİLOVA, "Azərbaycan"

Ftiziatr-pulmonoloq: "Məsləhət görərdim ki, tibbi maskadan tamamilə imtina olunmasın"

"Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə mayın 1-dən etibarən qapalı məkanlarda tibbi maskalardan istifadə məcburiyyəti aradan götürüldü. Ölkəmizdə koronavirus infeksiyası ilə bağlı cari vəziyyət ürəkəandır. Yoluxma və ölüm hadisələri hər gün azalır, lakin nəzərə almaq lazımdır ki, pandemiya hələ də davam edir". Bunu AZƏRTAC-a Ağciyər Xəstəlikləri Dispanserinin ftiziatr-pulmonoloqu Afət Novruzova deyib.

"Bəzi ölkələrdə yoluxma və ölüm sayları günbəgün artır. Mart ayından Çində COVID-ə yoluxma statistikasında ciddi artım müşahidə edilmişdir. Aparılan tədqiqatlardan məlum olub ki, bu infeksiya yeni növ deyil, sadəcə BA2 ştamıdır. Bu ştam klassik "omikron"dan daha yoluxucudur", - deyir pulmonoloq deyib.

Keçən il martın 29-da Çində epidemiyanın bitməsi barədə bu ölkənin hökumətinin verdiyi bəyanatı xatırladan A.Novruzova deyib: "Bu ölkədə karantin qaydaları tamamilə ləğv edildi. Eyni zamanda fevral ayının 4-dən Pekin şəhərində 24-cü Qış Olimpiya Oyunları keçirilib. Çində karantin qaydalarının ləğv olunması və Olimpiya Oyunlarının keçirilməsi ölkədə yenidən epidemiyanın yayılmasına səbəb oldu".

Hazırda Azərbaycanda koronavirusla bağlı epidemioloji vəziyyətin qonaqbəxş olduğunu deyən Afət Novruzova hesab edir ki, buna səbəb tibbi maskalardan istifadə edilməsi, sosial məsafənin qorunması, sanitariya qaydalarına əməl olunması və ən önəmli peyvəndlərin

kütləvi şəkildə vurulmasıdır. "Mən uzun müddət koronavirus infeksiyasına yoluxmuş xəstələrlə işləyən həkim kimi məsləhət görərdim ki, tibbi maskadan tamamilə imtina olunmasın, çünki ağciyərində problemi olan, şəkərdən və təzyiqdən əziyyət çəkən xəstələrimiz virusu ağır keçirən risk qrupuna daxildirlər. İmmunitetimizi gücləndirməsi səbəbindən peyvəndlərin vurulması davamlı şəkildə aparılmalıdır", - deyir o fikrini tamamlayıb.

Dünya gündəmi

Qlobal plastik böhranı

Birdəfəlik əşyaların yaratdığı fəsadlar təhlükəli həddə çatıb, hətta körpələrin orqanizmində mikroplastik aşkarlanıb

Çox vaxt sivilizasiyanın müasir nemətləri insanlar üçün rahatlıq yaratmaqla yanaşı, həm də canlı və cansız təbiətə ciddi ziyan vurur. Onlardan biri də müasir dövrdə istehsal edilən birdəfəlik plastik qablarıdır. Son 15 il ərzində dünyada əvvəlki yüzillikdən daha çox plastik məmulatlar istehsal edilmişdir.

Birdəfəlik qablar, paketlər, qablaşdırma, şüşə və müxtəlif konteynerlər - hər gün "istehsal etdiyimiz" plastik tullantıların ən çox yayılmış növləridir. Onun həmin yalnız beş faizi nəticədə emal edilir və təkrarən istifadə olunur.

Bir zavod atmosfərə ildə 400 milyon tona qədər karbon qazı buraxır

Plastik kütlə onun istehsalından tutmuş utiliasiyaya qədər ətraf mühitə ciddi ziyan vurur. Plastik məmulatlar istehsal edən zavodlar atmosfərə ildə 400 milyon tona qədər karbon qazı buraxır. Bu gün 800-ə yaxın heyvan növü plastik yediyinə görə və zəhərlənmə səbəbindən nəslini qorumaq təhlükəsi qarşısındadır.

Birdəfəlik paketlər şəhərlərin kanalizasiya sistemlərini tutur və daşınan təhlükəli qaydalar, plastik kütlə istirahət üçün nəzərdə tutulmuş turizm sahəsində ziyan vurmaqla sahilləri və sahilyanı zonalarını zibilləyir.

Okeanoqlar dəniz quşlarının pəhrizinin irimiqyaslı tədqiqatını aparırlar və məlum olub ki, dənizin lələkli sakinlərinin 90 faizinin orqanizmində plastik hissəcikləri var. Bu isə əvvəl hesab olunduğu ilə miqyası daha ciddi miqyaslardan xəbər verir.

Torpaq və okeanın çirklənməsi

Məlumdur ki, plastik təxminən iki yüz il ərzində parçalanır. Torpağa düşən plastik kütlələr kiçik hissəciklərə ayrılır və istehsal zamanı onlara əlavə olunan kimyəvi maddələr ətraf mühitə yayılmağa başlayır. Bu, xlor, müxtəlif kimyəvi, zəhərli və ya kanserogen maddələr ola bilər. Qanser suları vasitəsilə plastik mikrohissəcikləri və onun kimyəvi maddələri ən yaxın su mənbələrinə sızır ki, bu da

tez-tez heyvanların kütləvi tələfatına gətirib çıxarır.

BMT ekoloqlarının məlumatına görə, hər il okeana təxminən 13 milyon ton plastik tullantılar düşür. Fəlakətli tendensiyanın qarşısını almaq cəhdləri hələ XX əsrin ortalarında davam edib. Artıq o zaman ekoloqlar artan "böyük zibil ləkəsi" haqda həyəcan təbili çalılırlar. Müxtəlif hesablamalara əsasən, hazırda həmin ləkə Sakit okeanın təxminən 1 faizini örtür.

Britaniyadakı Ellen Makartur Fondunun proqnozlarına görə, 2025-ci ilə qədər dünya okeanında hər üç kiloqram balıqın payına bir kiloqram zibil düşəcək, 2050-ci ilə qədər isə tullantı kütləsi Yer kürəsində bütün balıqların məcmu çəkisindən yüksək olacaqdır.

Hazırda plastik məmulatlar dünya okeanında bütün zibillərin 80 faizini təşkil edir. Günəş şüalarının təsiri altında o kiçik hissəciklərə parçalanır, plastik kütlənin mikroqranulları öz səthində davamlı toksik maddələri yığır.

Parçalanmış plastik paketlər dəniz məməlilərinin və quşların mədələrinə daxil olur. Ekoloqlar hesablayırlar ki, bundan hər il on minlərlə quş, balina, suiti, tsbağa tələf olur.

Duz da artıq əvvəlki deyil...

Alimlərin son araşdırmaları bu narahatlıqların tamamilə əsaslı olduğunu təsdiqləyir. Məsələn, Nyu York Universitetinin professoru Şerri Meyson deyir ki, plastik artıq hər yerdədir: "Havada, suda, dəniz məhsullarında, içdiyimiz şirələrdə, istifadə etdiyimiz duzda..."

Hesablamalar göstərib ki, amerikalılar tövsiyə olunan gündəlik 2-3 qram duz istifadə etməklə ildə 660-dan çox plastik his-

socik yeyirlər. Plastik insan sağlamlığı üçün istifadəsinin nəticələri hələ az öyrənilib, lakin şübhə yoxdur ki, hər hansı bir canlıda olduğu kimi, o, orqanizmə mənfi təsir göstərir.

İspan ekoloqları, həmçinin xərək duzunun 20 nümunəsində mikroplastik aşkar edilmişdir. Onlar daha çox plastik şüşə istehsalında istifadə olunan polimer-polietilentereftalat, polimer tapırlar. Alimlərin digər beynəlxalq komandası isə duza plastik polietilen və polipropilen kimi növlərini aşkar edib.

Alimlər bəşəriyyətin nə qədər plastik zibil yaratdığını hesablayırlar

Ekoloqların fikrincə, bu gün dünya okeanının çirklənməsinin lideri Çindir. Onun ardınca Asiyann digər ölkələri - İndoneziya, Filippin, Tailand və Yvetnam gəlir. Bu dövlətlərdə dəniz sahillərinin sakinləri onun təmizliyinə çox da qayğı göstərmirlər və burada olan bütün zibil, bir qayda olaraq, okeana düşür.

ABŞ, Norveç və Çində gündəlik tullanan plastik məmulatlarının ümumi sayı 37 min tona çatır, bu, Rusiyada təxminən 10 min ton təşkil edir. Plastik mövcud utiliasiya texnologiyaları ekoloji problemi yalnız qismən həll edə bilər.

Körpələrdə böyük miqdarda mikroplastik aşkarlanmışdır

Mikroplastikin yayılması problemi artıq uşaqlara da toxunub. Bunu "Environmental Science & Technology Letters" jurnalında dərc olunan tədqiqat məlumatları sübut edir. Məqalədə deyilir ki, körpənin bədəninə yaşlılara nisbətən orta hesabla 15 dəfə çox mikroplastik var.

Söhbət 5 millimetrdən az ölçüdə olan polimerlərin kiçik hissələrindən gedir. Bunlar plastik oyuncuqlar və ya digər əşyalar dağıldıqda meydana gələ bilər.

Mikroplastik kosmetika, yuyucu vasitələr, paltaruyuma tozları və hətta tibbi preparatlar üçün kapsullar da daxil olmaqla, bir çox məişət məhsullarının istehsalı üçün istifadə olunur.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Ermənistanı siyasi böhran getdikcə daha da dərinləşir

Müxalifət İrəvanda ümumxalq mitinqi keçirməyə hazırlaşır

İrəvanda iki həftəyə yaxındır davam edən aksiyalar daha gərgin mərhələyə qədəm qoyub. Etiraz edənlərin yeganə tələbi Paşinyanın hakimiyyətdən getməsidir. Siyasi ekspertlər hesab edirlər ki, bu baş tutmasa, Ermənistanı vətəndaş müharibəsi qaçılmaz olacaqdır. Mayın 1-də İrəvanda planlaşdırılan ümumxalq mitinqinə qatılmaq üçün artıq ölkənin müxtəlif bölgələrindən paytaxt istiqamətində piyada yürüşü başlanmışdır.

İrəvandakı etirazlara tələbələr də qoşulub. "Gəncliyin səsi" hərəkatının üzvləri 15 ali təhsil müəssisəsində "Oyan, tələbə" adlı aksiyaya keçirib. Etirazçılar universitetlərin qarşısına "Oyan, tələbə" yazılmış plakatlarla toplaşıblar. Baş nazir Nikol Paşinyanın və onun komandasının tərəfdarları isə İrəvanda parlament binasının qarşısında aksiyaya keçiriblər.

Müxalifətin son mitinqində minlərlə insan küçələrə axışaraq

etiraz aksiyasına dəstək verib. Çünki xalqın əksəriyyəti siyasi proseslərdən deyil, həyat standartlarından narazıdır. Bu etirazlar, əsasən, ölkənin müxtəlif strukturlarında hökm sürən korrupsiya, ədalətsizlik və qanunsuzluq hallarına qarşı yönəlib. Ermənilər özləri də etiraz edirlər ki, ölkədə işsizliyin səviyyəsi hər ay artır və vətəndaşlar ölkəni tərk etmək məcburiyyətində qalırlar.

"4rd.am" saytının hazırladığı reportajda qeyd olunur ki, aksiyanın əsas fəallardan olan Suren Minosyan kütləvi etirazlara çağırışlarına görə həbs olunub. Onun ailə üzvləri isfən çıxarılıb. Etirazçının qardaşı Manvel Minosyan bildirib ki, Suren hazırda polis bölməsində saxlanılır və ən ağır işğəncələrə məruz qalır. Bildirilir ki, ölkə üzrə həbs edilənlərin sayı yüzlərlə ölcülür. Vurğulanır ki, bu həbslər Ermənistanı etirazların qarşısını ala bilməyəcək və hakimiyyətə qarşı çıxanların sayı artacaq.

Aksiyada müharibədə məhv edilmiş erməni hərbi qulluqçusu, baş leytenant Levon Avetisyanın atası Misak Avetisyan çıxış edərək deyib ki, mayın 8-nə qədər aclıq elan edib. O, İrəvanda, Azadlıq meydanında jurnalistlərə verdiyi açıqlamada Ermənistan Baş Prokurorluğu və Milli Təhlükəsizlik Xidmətindən baş nazir Nikol Paşinyanın həbs olunmasını tələb etdiyini

deyib: "Paşinyan bəyanat verdi ki, müharibəni dayandıra bilərəm. Amma müharibəni davam etdirməyə icazə verdi. Ermənistanın necə məhv olduğuna baxa bilmərəm. İf-ri addına gedirəm, mayın 8-nə qədər aclıq aksiyası elan edirəm. Bu cür yaşamaq mümkün deyil. Baş nazir deyilən adamdan qurtulmaq üçün daha nələrlə ola bilər, təsəvvür edə bilmərəm".

Daha sonra Avetisyan hüquq mühafizə orqanlarının əməkdaşlarının mayın 8-dək Paşinyanı həbs etməyəcəkləri halda həmin gün İrəvanda, Respublika meydanında özünü yandıracağını bildirib.

Bütün bunların fonunda siyasi ekspertlər hesab edirlər ki, müxalifətə hakimiyyət arasında hansısa dialoq əsla baş tutan deyil. Erməni politoloqu Vazgen Xaçaturyanın sözlərinə görə, hakimiyyətin vəziyyəti təkəyə polise və quşunlara əmr verməkdən ibarət deyil: "Yeni ölkədə hakimiyyət olmasa, əməllərin yerinə yetirilməsi üçün cəmiyyət iqtidara inanmalıdır. İndi bu inam yoxdur. Ermənistan baş naziri legitimliyini itirməyə doğru gedir. Onsuz da onun legitimliyi yox idi. İndi o nə xarici siyasəti, nə də daxili siyasəti müəyyənləşdirə bilər". Politoloqun fikrincə, siyasi partiyalar vəziyyətdən sui-istifadə etməyə can atmaq əvəzinə böhrandan çıxış yoluunu müəyyənləşdirə bilər. "Problemin həlli N.Paşinyanın mövqeyində yox, cəmiyyətin konkret qərarları qəbul etməsindədir. Cəmiyyət isə indiki hakimiyyətin iqtidardan getməsinə tələb edir və bu hal Paşinyanın komandasının durumunu daha da ağırlaşdırır".

Beləliklə, sosial-iqtisadi çətinliklər məngənəsində boğulan Ermənistanı müharibədən iki il ötməsinə baxmayaraq, sosial-iqtisadi və siyasi vəziyyət getdikcə daha da çəkinməkdədir. Dərin ruh düşkünlüyünə qarşı olan əhali çıxış yoluunu müəyyənləşdirə bilər. Əhəlinin sayı yənə sürətlə azalmaqda davam edir, xaricə köçənlərin sayı artır. Əhəlinin təbii artım səviyyəsinin get-gedə aşağı düşməsi isə erməni sosioloqlarının haqqınlığını imzalamasının uzadılması fonunda İrəvan üzvləşdiyi problemlərdən hələ uzun müddət xilas ola bilməyəcəkdir.

Bütövlükdə bütün bunlar Ermənistanın böyük tənəzzül yaşadığını göstərir. Görünən budur ki, sülh müqaviləsinin imzalanmasının uzadılması fonunda İrəvan üzvləşdiyi problemlərdən hələ uzun müddət xilas ola bilməyəcəkdir.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

AZAL prezidenti və Rusiyanın Həştərxan vilayətinin qubernatoru əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə ediblər

AZAL-ın ofisində "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkətinin prezidenti Cahangir Əsgərova Rusiyanın Həştərxan vilayətinin qubernatoru İqor Babuşkin arasında işgüzar görüş keçirilib.

"Azərbaycan Hava Yolları"nın Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşün əsas mövzusu tərəflər arasında mülki aviasiya sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinin müzakirə edilməsi və ölkələrin nəqliyyat imkanlarının daha da artırılması məqsədində birgə addımların atılması olub.

AZAL prezidenti Cahangir Əsgərov qubernatorla söhbət zamanı qeyd edib ki, mülki hava daşımanın inkişafı sahə-

xanla Bakı arasında aviareyslərin bərpasında maraqlı olduğunu qeyd edib. Bu, qubernatorun fikrincə, iki ölkə arasında ticari-iqtisadi, investisiya əməkdaşlığının fəallaşmasına, həmçinin turizm əlaqələrinin möhkəmlənməsinə təkan verəcək. Qubernator bildirib ki, ölkələr arasında hava əlaqəsinin inkişafı çərçivəsində Rusiyanın "Azimut" aviaşirkəti Həştərxandan Bakıya və geri iqtisadətə həftədə dörd dəfəyədək müntəzəm reyslər yerinə yetirməyə hazırdır.

Görüşdə tərəfdaşlığın inkişafı və mülki hava daşımanın sahəsində müxtəlif məsələlərin birgə müzakirə edilməsi üzrə qarşılıqlı əlaqənin möhkəmləndirilməsi barədə razılıq əldə olunmuşdur.

Görüşdə tərəfdaşlığın inkişafı və mülki hava daşımanın sahəsində müxtəlif məsələlərin birgə müzakirə edilməsi üzrə qarşılıqlı əlaqənin möhkəmləndirilməsi barədə razılıq əldə olunmuşdur.

xanla Bakı arasında aviareyslərin bərpasında maraqlı olduğunu qeyd edib. Bu, qubernatorun fikrincə, iki ölkə arasında ticari-iqtisadi, investisiya əməkdaşlığının fəallaşmasına, həmçinin turizm əlaqələrinin möhkəmlənməsinə təkan verəcək. Qubernator bildirib ki, ölkələr arasında hava əlaqəsinin inkişafı çərçivəsində Rusiyanın "Azimut" aviaşirkəti Həştərxandan Bakıya və geri iqtisadətə həftədə dörd dəfəyədək müntəzəm reyslər yerinə yetirməyə hazırdır.

Görüşdə tərəfdaşlığın inkişafı və mülki hava daşımanın sahəsində müxtəlif məsələlərin birgə müzakirə edilməsi üzrə qarşılıqlı əlaqənin möhkəmləndirilməsi barədə razılıq əldə olunmuşdur.

Fərdi Reabilitasiya və Abilitasiya Proqramının tətbiqi üzrə altsistem hazırlanır

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Fərdi Reabilitasiya və Abilitasiya Proqramının (FRAP) tətbiqi üzrə altsistem hazırlanır.

FRAP əlilliyi olan şəxslərin tibbi, psixoloji-pedaqoji reabilitasiyası və sosial bacarıqlarının inkişafı ilə əlaqədar kompleks tədbirləri özündə əks etdirir.

Yeni altsistem bu sahədə reabilitasiya müəssisələri ilə Tibbi-Sosial Ekspert Komissiyaları arasında e-formada məlumat mübadiləsinə, onların əlaqəli fəaliyyətinin

qurulmasına xidmət edəcək. Nazirliyin Mərkəzləşdirilmiş elektron informasiya sisteminin tərkib hissəsi olacaq həmin altsistem qeyd olunan proseslərin təşkilində şəffaflığın artırılmasına, eləcə də bu sahədə nəzarətin daha təkmil qurulmasına şərait yaradacaq.

Reabilitasiya müəssisələrinə qəbul edilmiş şəxslərlə bağlı reabilitasiya tədbirləri və noticələri barəsində məlumatlar da e-sistemdə toplanacaq və FRAP-ların hazırlanmasında zəruri informasiya bazası rolunu oynayacaq.

Fərdi Reabilitasiya və Abilitasiya Proqramı Altsistemi yaradır.

STANAG testlərinin tərtib edilməsi üzrə təcrübə mübadiləsinə dair seminar olub

Azərbaycan və Gürcüstan Müdafiə Nazirlikləri arasında iktərəfli əməkdaşlıq planına əsasən Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasında təhsil üzrə ekspertlərin işçi görüşü keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə ingilisdili üzrə STANAG testlərinin tərtib edilməsi üzrə təcrübə mübadiləsi, test materiallarının moderasiya edilməsi, qarşılıqlı istifadəsi və sınaqdan keçirilməsinə dair fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd edək ki, STANAG NATO-nun standartlaşdırma sənədidir və üzv dövlətlərin qarşılıqlı fəaliyyət tələbinə cavab vermək üçün standartın tam və ya qismən, şərti və qeyd-şərtsiz həyata keçirilməsinə dair razılığını müəyyən edir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə ingilisdili üzrə STANAG testlərinin tərtib edilməsi üzrə təcrübə mübadiləsi, test materiallarının moderasiya edilməsi, qarşılıqlı istifadəsi və sınaqdan keçirilməsinə dair fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd edək ki, STANAG NATO-nun standartlaşdırma sənədidir və üzv dövlətlərin qarşılıqlı fəaliyyət tələbinə cavab vermək üçün standartın tam və ya qismən, şərti və qeyd-şərtsiz həyata keçirilməsinə dair razılığını müəyyən edir.

Naxçıvan şəhərində "Oxu günü" olub

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən elan olunan "Mütaliə aylığı" çərçivəsində Naxçıvan şəhərində "Oxu günü" adlı tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Rəhman Məmmədov çıxış edərək mütaliənin əhəmiyyətindən danışdı. Bildirib ki, mütaliənin şagirdlərin formalaşmasında, milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərin təşkilində müstəsna rolunu nəzərə alaraq Təhsil Nazirliyi tərəfindən şagirdlərin elmi-kütləvi və bədii ədəbiyyat nümunələrinin mütaliəsinə təşviq olunması, onlarda mütaliə vərdişləri və mədəniyyətinin yaradılması məqsədilə aprel ayı muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində "Mütaliə aylığı" elan edilib. Bu ay çərçivəsində bir sıra tədbirlər keçirilib. "Oxu günü"nin də məqsədi şagirdlərdə mütaliəyə diqqətin artırılması, onlar arasında oxu vərdişlərinin inkişaf etdirilməsidir.

Tədbirdə şagirdlərə mütaliə etdikləri "Oxunması zəruri olan kitabların siyahısı"nda olan əsərlər barədə məlumat verilib. Azərbaycan şairlərinin şeirləri də şagirdlər tərəfindən bədii qiraət olunub, həmçinin şagirdlər kiçik parçaları səhnələşdiriblər. Tədbir çərçivəsində Heydər Əliyev Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq Mərkəzinin dərnək üzvlərinin rəsm və əl işlərindən ibarət sərgi təşkil olunub.

Qubada aqronom və fermerlər üçün təlimlər keçirilir

Qubada yerləşən Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunda Azərbaycan-İsrail birgə təlim proqramı çərçivəsində aqronom və fermerlər üçün təlimlərə başlanılıb.

Təlimlər tumlu və çəyirdəklə meyvələrin (alma, armud, gilə, nektarin, şaftalı və gavalı) becərilməsi, aqroneknika qulluq və digər mövzuları əhatə edir. Nəzəri və praktiki mövzuları əhatə edən xüsusi təlim modulu israilliyə yerli mütəxəssislərdən ibarət işçi heyət tərəfindən hazırlanıb. Təlim proqramının əsas məqsədi meyvə təsərrüfatlarında risklərin idarəedilməsi üsulları haqqında fermerlərlə beynəlxalq təcrübəni paylaşmaqdır. Təlim kursunu İsraildən dəvət olunan mütəxəssislər idarə edirlər. Fermerlərin tələbləri nəzərə alınaraq əsas təlim modulları xostəlik və zərərvericilərlə mübarizəyə, bitki mühafizə vasitələrinə və aqroneknika maddələrinin düzgün tətbiqinə həsr olunub. Həmçinin torpaqdan davamlı istifadə qaydaları, suvarma sistemləri və bitkilərin su tələbinin hesablanması, texnikalardan düzgün istifadə qaydaları, budama və digər tədbirlər haqqında fermerlərə ətraflı məlumat verilib.

Ümumilikdə 12 gün ərzində hər gün 3 saatlıq nəzəri və praktiki təlimlər təşkil olunacaq. Nəzəri təlimlər Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunda, praktiki təlimlər isə institutun və fermerlərin təsərrüfat sahələrində keçirilir.

Naftalanda daha bir müalicə mərkəzi istifadəyə verilib

Ölkəmizdə ən unikal sağlamliq mərkəzlərindən biri olan Naftalan şəhəri sürətlə yenidən beynəlxalq turizm-müalicə məkanına çevrilib. Şəhər böyüyüb abadlaşdıqca buradakı müalicə mərkəzlərinin də sayı artır.

Sahibkarlığın inkişafı, əhəlinin məşğulluq səviyyəsinin artırılması, sərmayələrin cəlb edilməsi, yeni iş yerlərinin açılması ilə bağlı yaradılan imkanlardan bə-

rələnən iş adamları şəhərdə yeni sağlamliq obyektləri istifadəyə verirlər ki, bu da Naftalanın evvəlki şöhrətinin özünə qaytarılmasına başlıca rol oynayır.

Bu günlər Naftalanda fəaliyyət göstərən müalicə mərkəzlərinin sırasına daha biri də əlavə olmuşdur. "Nur Naftalan" adlanan müalicə mərkəzində istər yerli, istərsə də xarici turistlərin dincəlməsi və müalicəsi üçün lazım olan bütün şərait yaradılmışdır.

Üçmərtəbəli, 64 otaqlı və 195 çarpanılıq müalicə mərkəzinin açılış mərasimində çıxış edənler ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı aparılan islahatların əhəmiyyətindən danışmış və diqqətə çatdırmışlar ki, hazırda Azərbaycan iqtisadiyyatı dinamik inkişaf edir. Bunu Naftalanın timsalında aydın görmək olar və yeni sağlamliq mərkəzinin istifadəyə verilməsi də həmin inkişafın nəticəsidir.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik
124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq
62,40 (altmış iki manat qırq qəpik) manat

3 aylıq
31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti binaların "Daşınmaz əmlakın icbari sığortası" və "Daşınmaz əmlakın istismarı ilə bağlı mülki məsuliyyətin icbari sığortası" növü üzrə sığortası xidmətlərinin (AM086/2022) satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 04 may 2022-ci il saat 17:00-dəkdir. Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.
Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küç., 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1132.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

"İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxs tərəfindən 20 sentyabr 2021-ci il tarixdə elan edilmiş "Tibb müəssisələrinin istifadəsi üçün spesifik tibbi ləvazimat və sərfiyyat mallarının satın alınması"na dair keçirilmiş açıq tenderin qalibləri Tender komissiyasının qərarına əsasən hər bir mal vahidi üzrə qiymət səmərəliliyi nəzərə alınmaqla "Azərmed" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "Avromed Company" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "Solamedical" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Medeks" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Paşa-K" Firması, "Clinic Medical" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti və "Besan" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti müəyyən olmuş və 04 aprel 2022-ci il tarixdə 7 (yeddi) müəssisə ilə satınalma müqaviləsi bağlanmışdır.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üçün dezinfeksiya və qoruyucu vasitələrin satın alınması ilə bağlı kotirovka sorğusu üzrə Satınalmalar komissiyasının 14 aprel 2022-ci il tarixli qərarına əsasən "LARIC CHEMICAL" MMC qalib elan edilmişdir.

Qalib şirkətlə müvafiq satınalma müqaviləsi imzalanmışdır.

Satınalmalar komissiyası

Zaqatala təsərrüfatlarında tütün əkininə başlanılıb

Bu ilki mövsümdə Zaqatala rayonunda 420,3 hektar sahədə tütün əkininə nəzərdə tutulub. Zaqatalalı fermerlər cari ildə 367,3 hektar sahədə "Virçiniya botaniki", 53 hektarda isə digər növ tütün yetişdirəcəklər.

Bir neçə gündür təsərrüfatlarda istixana şəraitində yetişdirilmiş tütün şitillərinin sahələrə köçürülməsinə başlanılıb. İlk günlər rayonun Üçüncü Tala, Kəpənəkçi, Mosul və Çobankol kəndlərində

ərazilərindəki təsərrüfatlarda 17,4 hektar sahəyə "Virçiniya botaniki" növü tütün şitilləri köçürülüb.

Bu barədə AZƏRTAC-a Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, cari mövsümdə rayon təsərrüfatlarında "Zaqatala AGRO Industry" MMC tərəfindən 224 hektar, "Azərtütün ASK" MMC ("Tabatterra Leaf" QSC) tərəfindən 123,3 hektar və "Azəri Korporasiyası" tərəfindən 20 hektar sahədə "Virçiniya botaniki" növü, həmçinin fərdi qaydada 53 hektar sahədə digər növ tütün əkilməsi nəzərdə tutulub.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

"Caspian Marine Services B.V." şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı filialına aid olan "Murovdağ" gəmisinin BDT (IMO) 9499668 nömrəli "Gəmi Tarixinin Fasiləsiz Qeydlər" sənədi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Nizam, Əli, Rafiq, Mobil və Arif Hüseynovlar, Ələvsət Əliyev, İlham Həsənov, Nadir Saracılı və Sabir Hacıyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin baş məsləhətçisi Əyyub Hacıyevə anası

SOLMAZ ABDULLA QIZI HACIYEVANIN

vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Mosul katibi - 539-43-23,
Mosul katibi müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühəsiblik - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb səhifələnməsi,
"Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əyləmələrə cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5737
Sifariş 1147
Qiyməti 40 qəpik